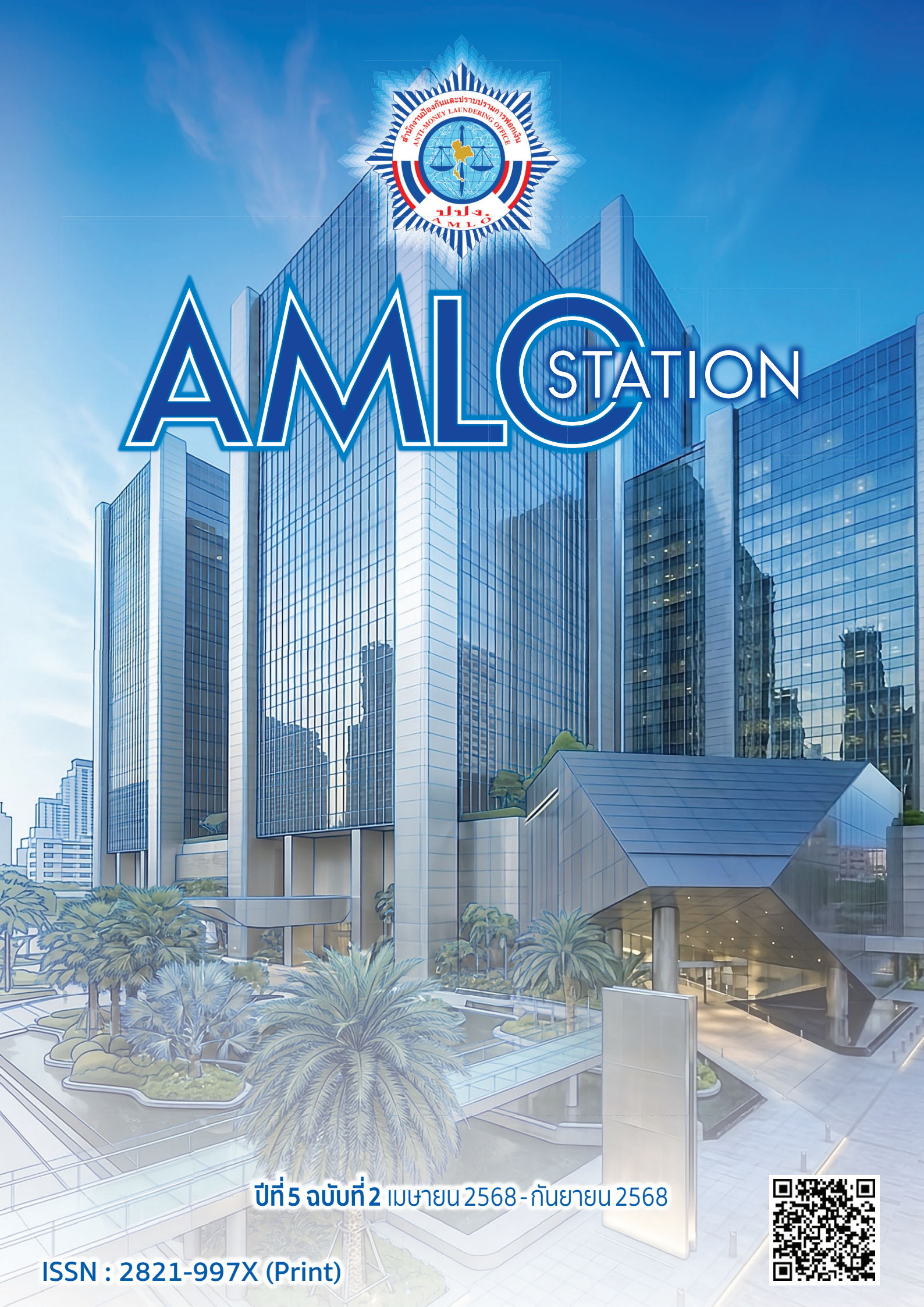


AMLC STATION

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เมษายน 2568 - กันยายน 2568

ISSN : 2821-997X (Print)

สารบัญ
Contents

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เมษายน 2568 - กันยายน 2568

ส่วนที่1 Leader Talk 2

สารผู้บริหาร

ส่วนที่2 Editor's Greeting 3

บทบรรณาธิการ

ส่วนที่3 AMLO Insider 4

ข่าวสารทั่วไป / ผลการดำเนินงาน *ส่วนสื่อสารองค์กร สำนักงานเลขานุการกรม* **4**

ส่วนที่4 AMLO Reviews 7

เรื่องที่ 1 การยุติการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจ ในชั้นเจ้าพนักงานกรณีมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน **7**
(ผู้นิพนธ์: พันตำรวจโท ดร.บดินทร วิยาภรณ์ นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ)

เรื่องที่ 2 ความท้าทายทางกฎหมายในการนำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในชั้นศาล **19**
(ผู้นิพนธ์: นางสาวณัฐสุดา แก่นน้อย นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
: นางสาวพัชรนันท์ รักพงษ์ไทย นิติกรชำนาญการ)

เรื่องที่ 3 บทบาทของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการปราบปรามการทุจริตของไทย **30**
(ผู้นิพนธ์: นางสาวนภสร ใจแน่น นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ)

เรื่องที่ 4 เรื่องเล่า "สำนักงาน ปปง." กับ PDPA **39**
(ผู้นิพนธ์: นางศรีภูพาน ขจัดภัย นิติกรชำนาญการ)

ส่วนที่5 AMLO & More 46

เรื่องที่ 1 กลยุทธ์การสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพด้วยการออกกำลังกาย **46**
(ผู้นิพนธ์: พันตำรวจโท เลิศวุฒิ กุหลาบแก้ว นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ)

เรื่องที่ 2 การฟอกเงินผ่านเลนส์จิตวิทยา **58**
(ผู้นิพนธ์: นางสาวนภัทร คูอนุพงศ์ นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

สารผู้บริหาร
Leader Talk



นายเทพสุ บวรโชติดารา
เลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน

ในยุคที่เศรษฐกิจโลกเชื่อมโยงถึงกันอย่างแนบแน่น อาชญากรรมทางการเงินได้พัฒนาอย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยีและช่องโหว่ของระบบสากล ปรากฏการณ์การฟอกเงินซึ่งครั้งหนึ่งเคยจำกัด อยู่ในธุรกรรมเงินสดหรือธุรกิจบังหน้าแบบดั้งเดิม บัดนี้ได้ขยายตัวไปสู่รูปแบบที่ซับซ้อนและตรวจจับได้ยากยิ่งขึ้น ทั้งผ่านสินทรัพย์ดิจิทัล การค้าออนไลน์ เครือข่ายตัวแทนในหลายประเทศ รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ที่เติบโตแบบก้าวกระโดด

การฟอกเงินคือกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นขบวนการค้ายาเสพติด การฉ้อโกงประชาชน การก่อการร้าย การทุจริต คอร์รัปชัน ฯลฯ ให้กลับกลายเป็นทรัพย์สินที่ดูเหมือนได้มาอย่างสุจริตถูกกฎหมาย เพื่อให้อาชญากรสามารถนำทรัพย์สินนั้นไปใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจได้โดยไม่ถูกตรวจสอบ ในอดีตภาพจำของการฟอกเงินมักเกี่ยวข้องกับกระเป๋าเดินทางที่บรรจุธนบัตรเต็มใบ การลักลอบขนเงินข้ามพรมแดน หรือการตั้งบริษัทบังหน้าเพื่อตบตาเจ้าหน้าที่ แต่ในปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ เทคโนโลยีทางการเงินได้เข้ามาเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คน เช่น นำเงินไปลงทุนผ่านคริปโทเคอร์เรนซี การเติบโตของสินทรัพย์ดิจิทัล ทำให้การทำธุรกรรมรวดเร็วและสะดวกสบายขึ้น แต่นั่นก็เปรียบเสมือนดาบสองคม เพราะเหล่าอาชญากรก็ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบ การฟอกเงินจากโลกกายภาพเข้าสู่โลกไซเบอร์อย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการฟอกเงินยุคดิจิทัลที่มีความซับซ้อน รวดเร็ว และตรวจสอบได้ยากยิ่งกว่าเดิม

ผมขอเรียนว่า การเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมรู้เท่าทันอาชญากรรมการฟอกเงิน จึงเป็นสิ่งสำคัญของสำนักงาน ปปง. ที่จะสร้างเครือข่าย การเฝ้าระวังและยกระดับการขับเคลื่อนภารกิจหลักในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อตัดวงจรอาชญากรรมและเส้นทางการเงินของผู้กระทำความผิด โดยยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

บทบรรณาธิการ
Editor's Greeting



นางสาวมนต์สินี เห็นพร้อม
ผู้อำนวยการกองนโยบาย
และยุทธศาสตร์

วารสาร AMLO STATION ได้ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ องค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ตลอดจนสร้างความเข้าใจในภารกิจของสำนักงาน ปปง. ที่จะส่งผลต่อการสื่อสารและการบูรณาการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสำนักงาน ปปง. ให้เป็นที่รับรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน รวมถึงสาธารณชนไปพร้อมกัน เพื่อผลักดันให้สำนักงาน ปปง. ไปสู่การได้รับการยอมรับและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางต่อไป

เนื้อหาในวารสาร AMLO STATION ฉบับประจำปีที่ 5 ฉบับที่ 2 นี้ยังคงมุ่งมั่นในการนำเสนอองค์ความรู้ด้านการฟอกเงิน ประกอบด้วย บทความวิชาการ AMLO Reviews เกี่ยวกับ “การยุติการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจในชั้นเจ้าพนักงานกรณีมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน” การนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม เรื่อง “ความท้าทายทางกฎหมายในการนำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในชั้นศาล” รวมทั้ง “บทบาทของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการปราบปรามการทุจริตของไทย” ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับภารกิจของสำนักงาน ปปง. กับกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในบทความ “เรื่องเล่า สำนักงาน ปปง. กับ PDPA” ในส่วนของบทความปกิณกะ AMLO & More ให้ความรู้เกี่ยวกับ “กลยุทธ์การสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพด้วยการออกกำลังกาย” และ “การฟอกเงินผ่านเลนส์จิตวิทยา” ซึ่งทุกบทความมีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการต่อยอดและแพร่ขยายองค์ความรู้ต่อสาธารณชนต่อไป

กองบรรณาธิการวารสาร AMLO STATION ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการแบ่งปันองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และขอเชิญชวนทุกท่านร่วมส่งบทความเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ กับกองบรรณาธิการวารสาร AMLO STATION ในฉบับต่อ ๆ ไป ทั้งนี้ หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะประการใด กองบรรณาธิการขอน้อมรับด้วยความยินดีอย่างยิ่ง และพร้อมจะนำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป



สำนักงาน ปปง. ยกระดับปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงิน โชว์ผลงาน 4 เดือนแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ยึดและอายัดทรัพย์แก๊งฟอกเงินพ่วงสแกมเมอร์รวมกว่า 10,000 ล้าน

ส่วนสื่อสารองค์กร สำนักงานเลขานุการกรม
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ท่ามกลางวิกฤตอาชญากรรมฟอกเงินทวีความรุนแรงและซับซ้อนขึ้น อันเป็นผลมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสู่สังคมดิจิทัล จนกลายเป็นภัยคุกคามต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง และมีมูลค่าความเสียหายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2568 กำหนดให้เรื่องการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเป็น “วาระแห่งชาติ” พร้อมกับ “ประกาศสงครามกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Scammer)” เพื่อเดินหน้าปฏิบัติการเชิงรุกในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอย่างเข้มข้น ทั้งการบังคับใช้กฎหมายอย่างเฉียบขาด การบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลด้านข่าวกรองและการสืบสวน การยึดและอายัดทรัพย์สินคนร้ายทันที เพื่อตัดเส้นทางการเงินไม่ให้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานฟอกเงิน การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและ AI ในการตรวจจับเส้นทางเงินเพื่อสกัดก่อนเกิดเหตุและการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประชาชน

สำนักงาน ปปง. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ได้บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างเฉียบขาด เพื่อปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอย่างเข้มข้น โดยสรุปผลการดำเนินการที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ผลักดันด้านการปรับปรุงกฎหมายให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อยกระดับเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อปิดช่องโหว่ที่อาจถูกใช้เป็นเส้นทางในการฟอกเงิน เช่น

การออกประกาศสำนักงาน ปปง. เรื่อง บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง ซึ่งออกตามความในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 (Customer Due Diligence: CDD) โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2568 และมีผลใช้บังคับในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2569 ที่ผ่านมา ประกาศดังกล่าวเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตและการฟอกเงิน รวมทั้งเป็นการปฏิบัติตามหลักสากลภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Covention against Corruption: UNCAC) และมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ที่กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ มีมาตรการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่เป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (PEPs) ซึ่งถือเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง โดยครอบคลุมตำแหน่งสำคัญในฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ องค์กรอิสระ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานทหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญของต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานสามารถนำไปใช้ในการประเมินความเสี่ยง และดำเนินมาตรการ CDD/EDD ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และมาตรฐานสากล มาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ระบบการเงินของประเทศถูกนำไปใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงเสริมสร้างความโปร่งใสในการทำธุรกรรมทางการเงิน

2. ยกระดับการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลด้านข่าวกรองและการสืบสวนระหว่างหน่วยงานในการดำเนินการกับทรัพย์สินเครือข่ายผู้กระทำความผิด นำไปสู่การยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น ยาเสพติด การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การฉ้อโกงประชาชน การฉ้อโกงอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ การพนันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และความผิดมูลฐานอื่น ๆ มูลค่ารวมกว่า 10,000 ล้านบาท โดยมีรายคดีสำคัญ เช่น

2.1 รายคดี นายเฉินฯ กับพวก ยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จำนวน 102 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 373 ล้านบาท

2.2 รายคดี นายก๊กฯ (MR.KOK AN) กับพวก ยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จำนวน 90 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 467 ล้านบาท



2.3 รายคดี นางสาวแตงไทยฯ กับพวก ยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จำนวน 66 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 9,279 ล้านบาท

2.4 รายคดี นายเอื้ออังกูรฯ กับพวก ยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จำนวน 31 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 46 ล้านบาท

2.5 รายคดีกลุ่มบุคคลที่ใช้โทรศัพท์หลอกลวงประชาชน รายนายทวีศักดิ์ฯ กับพวก ยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (เพิ่มเติม) จำนวน 11 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 350 ล้านบาท

2.6 รายคดี พระธรรมวชิรานุวัตร (แย้ม) กับพวก ยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จำนวน 205 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 41 ล้านบาท

2.7 รายคดี พระราชวิสุทธิประชานาถ หรือนายอลงกตฯ กับพวก ยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จำนวน 20 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 60 ล้านบาท

2.8 รายคดี นางสาวสุพิชฌาย์ฯ กับพวก ยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จำนวน 369 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 124 ล้านบาท

นอกจากการปราบปรามแล้ว สำนักงาน ปปง. ยังให้ความสำคัญกับการเยียวยาผู้เสียหาย โดยในช่วงเวลาดังกล่าว ได้มีการประกาศราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ผู้เสียหายในคดีฉ้อโกงประชาชนและแก๊งคอลเซ็นเตอร์เข้ายื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายจากการกระทำความผิดมูลฐานหลายรายคดี

3. เดินหน้าบูรณาการหน่วยงานภาคีเครือข่าย เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อการยกระดับการกำกับและตรวจสอบ ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรกำกับดูแลเพื่อเตรียมรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามทางการเงินรูปแบบใหม่

3.1 ร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยในการยกระดับการร่วมกันตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทองคำ รวมทั้งตรวจจับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยเฉพาะธุรกรรมซื้อขายทองคำบนแพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีปริมาณธุรกรรมสูงขึ้นมากผิดปกติ โดยร่วมกันจัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อตรวจสอบธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทองคำ

3.2 กำหนดมาตรการให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องดำเนินการจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือก่อนการทำธุรกรรม (Know Your Customer – KYC) และการดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเข้มข้น (Enhanced Due Diligence – EDD) และเฝ้าระวังรายชื่อของบุคคลและนิติบุคคลหรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่อาจเชื่อมโยงกับเครือข่ายอาชญากรรม



การยุติการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจในชั้นเจ้าพนักงานกรณีมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน

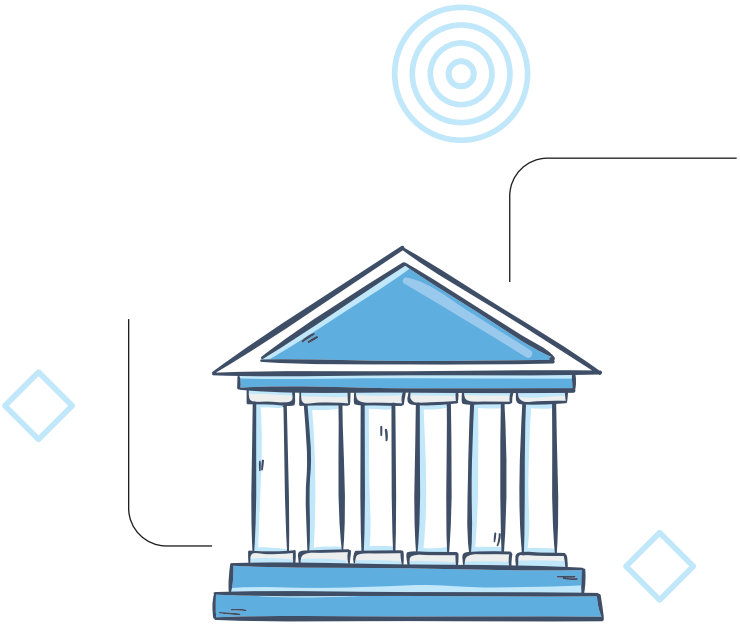
พันตำรวจโท ดร.บดินทร วิยาภรณ์
นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

บทนำ

ในประเทศที่กระบวนการยุติธรรมมีความเจริญแล้ว อาทิ ฝรั่งเศส อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเยอรมนี ล้วนมีการจัดการคดีที่มีลักษณะเล็กน้อย หรือไม่มีความยุ่งยาก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการเบี่ยงเบนคดีในชั้นเจ้าพนักงาน โดยใช้ดุลพินิจซึ่งพิจารณาถึงความมีประโยชน์สาธารณะที่สังคมจะได้รับจากการดำเนินคดี หากการดำเนินการไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ก็จะมีกระบวนการยุติการดำเนินคดีแทนการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยก็ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในกระบวนการยุติธรรมในด้านต่าง ๆ รวมถึงการดำเนินคดีตามมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินก็ได้รับแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาดำเนินการในชั้นเจ้าพนักงานด้วย

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) มีภารกิจหลักตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยรวมถึงการดำเนินการกับทรัพย์สินผู้กระทำความผิดมูลฐานให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือคืนให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งในบทความนี้จะขอเรียกว่า “มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน” ในปัจจุบันความผิดมูลฐานถูกกำหนดให้มีและยังคงมีสภาพบังคับใช้ทั้งสิ้นจำนวน 28 ความผิดมูลฐาน ซึ่งทำให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีขอบเขตที่ขยายไปกว้างกว่ายุคเดิมแห่งการเริ่มสถาปนาสำนักงาน ปปง. ที่มีเพียงจำนวน 7 ความผิดมูลฐานเป็นอย่างมาก เป็นผลให้สำนักงาน ปปง. มีปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้นและส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคดีให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณะ และค่าใช้จ่ายในการจัดการคดีที่เพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาจากมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินจะพบว่ามาตรการดังกล่าวมีสภาพบังคับที่มีความเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพในการตัดวงจรอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐาน การที่นำมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินไปใช้บังคับควบคู่กับการดำเนินคดีอาญาตามปกติในความผิดมูลฐานย่อมทำให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตัดวงจรอาชญากรรมได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ทว่าในปัจจุบันปริมาณคดีที่ได้รับรายงานเข้ามายังสำนักงาน ปปง. มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งคดีที่การดำเนินการจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะสูงและคดีที่การดำเนินการจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไม่สูงมากนัก ประกอบกับหากพิจารณาจากข้อจำกัดของทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่สำนักงาน ปปง. มีอยู่ จะพบว่าเป็นการพ้นวิสัยที่สามารถจะกระทำได้หากสำนักงาน ปปง. จะดำเนินการใช้มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินอย่างเต็มรูปแบบกับทุกคดีที่ได้รับรายงานมา



ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาแนวทางการยุติการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจ มาใช้ในการดำเนินการต่อมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน โดยพิจารณาถึงหลักความได้สัดส่วน ความมีประโยชน์สาธารณะ และความคุ้มค่าในการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการของสำนักงาน ปปง. ในชั้นของเจ้าพนักงานก่อนกระบวนพิจารณาชั้นศาล (Pre-Trial) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทความนี้จะพิจารณาเฉพาะคดีที่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยพิจารณาถึงแนวทางการยุติการดำเนินการคดีในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากการดำเนินการชั้นศาลจะไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ กล่าวคือจากสภาพปัญหาจำนวนคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมชั้นศาลที่มีจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาการสิ้นเปลืองทรัพยากร ปัญหาความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการอำนวยความยุติธรรมโดยเฉพาะกระบวนการในชั้นศาล ความล่าช้ามักเกิดในชั้นพิจารณาที่มักมีการเลื่อนคดีอยู่เสมอ และจากการที่การสืบพยานในคดีดำเนินไปโดยไม่ต่อเนื่อง ทำให้คดี ๆ หนึ่งนั้นอาจใช้เวลาหลายเดือนในการสืบพยาน และหากมีการอุทธรณ์ ฎีกา อาจใช้เวลานานถึงหลาย ๆ ปี ซึ่งมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

สภาพปัญหา

ในปัจจุบันปัญหาความสลับซับซ้อนจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสังคม ความเหลื่อมล้ำ และจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณคดีอาชญากรรมมีจำนวนมากขึ้น โดยความผิดอาญาในบางความผิดจะเป็นความผิดมูลฐานที่มีทรัพย์สินเข้าไปเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม เป็นต้นทุนที่เหล่าอาชญากรใช้ในการประกอบอาชญากรรม โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งมีสภาพบังคับคือโทษในทางอาญาตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ไม่สามารถแก้ปัญหาในการตัดโอกาสในการประกอบอาชญากรรมของเหล่าอาชญากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการตามมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน เพื่อยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจึงเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการตัดโอกาสของอาชญากร โดยการตัดปัจจัยอันได้แก่ เงินออกจากวงจรอาชญากรรม

หากเทียบเคียงกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะพบว่า การขาดมาตรการที่หลากหลายในการที่จะจัดการกับคดีหลายประเภทที่เข้ามาสู่ระบบงานยุติธรรมคดีที่เข้าสู่ระบบ ไม่ว่าจะเป็นคดีซึ่งเกิดจากการกระทำโดยพลั้งพลาดหรือโดยประมาท คดีที่เป็นการกระทำความผิดโดยอาชญากรมืออาชีพหรือคดีร้ายแรงที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติก็จะมีการดำเนินการในลักษณะที่คล้ายกัน กล่าวคือพนักงานสอบสวนจะรวบรวมพยานหลักฐานและสรุปสำนวนพร้อมความเห็นการสั่งคดีมาสู่พนักงานอัยการ พนักงานอัยการก็จะพิจารณาสำนวนและพยานหลักฐาน ถ้ามีพยานหลักฐานพอฟ้องก็จะฟ้องคดีไปสู่ศาล ทำให้เกิดปัญหาคดีล้นศาล ทั้ง ๆ ที่คดีบางประเภทสามารถจะมีมาตรการในการดำเนินการอื่น ๆ ที่ดีกว่าโดยไม่ต้องส่งไปที่ศาลส่งผลให้ศาลต้องแบกภาระเกินสมควรจากคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ จนไม่สามารถอุทิศเวลาในการพิจารณาคดีสำคัญ ๆ ได้เพียงพอ และยังก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งในหลายกรณี

มีวิธีการอื่นที่สามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้ดีกว่าการฟ้องคดีต่อศาล โดยเฉพาะในเรื่องความผิดเล็กน้อย ความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือโดยพลั้งพลาด ความผิดที่กระทำโดยเด็กหรือบุคคลในครอบครัว เป็นต้น

จากสภาพปัญหาตามข้างต้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกระบวนการกลั่นกรองคดีที่หากมีการดำเนินการโดยใช้มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินแล้วไม่เป็นประโยชน์ออกไปจากกระบวนการมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินตามหลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ (Opportunity Principle) ซึ่งจะแตกต่างจากแนวคิดที่ว่าการดำเนินคดีต้องใช้กับทุกคดีโดยไม่มีข้อยกเว้นตามหลักการดำเนินคดีตามกฎหมาย (Legality Principle)

แนวคิดเกี่ยวกับการยุติการดำเนินคดี โดยใช้ดุลพินิจในชั้นก่อนฟ้องในระดับสากล

ก่อนที่จะกล่าวถึงแนวคิดการยุติการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจ มีข้อจำเป็นที่ต้องพิจารณาก่อน คือหลักในการดำเนินคดี ซึ่งในสากลนั้นแบ่งออกเป็น 2 ระบบ ได้แก่ หลักการดำเนินคดีตามกฎหมาย (Legality Principle) และหลักการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจ (Opportunity Principle) ส่วนรูปแบบการดำเนินคดีของแต่ละประเทศจะใช้หลักการดำเนินคดีรูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับนโยบายของประเทศนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจนเมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

<u>หลักการดำเนินคดีตามกฎหมาย (Legality Principle)</u>

หลักนี้มีอยู่ว่า เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการสอบสวนโดยไม่คำนึงว่าจะมีการร้องทุกข์กล่าวโทษหรือไม่ และเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเสมอ ซึ่งถือว่าเป็นหลักประกันความเสมอภาพตามกฎหมาย ทั้งป้องกันมิให้เกิดการใช้อิทธิพลที่มิชอบด้วยความยุติธรรมต่อการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่รัฐ และเมื่อดำเนินคดีแล้วจะยุติการดำเนินคดีไม่ได้ เพราะถือว่าคดีได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว ตามหลักเปลี่ยนแปลงมิได้ (Immutabilitatsprinzip) ที่ถือเป็นหลักประกันของหลักการดำเนินคดีตามกฎหมาย พิจารณาแนวคิดในทางทฤษฎีแล้วจะพบว่าหลักการดำเนินคดีตามกฎหมายเป็นทำนองเดียวกับความคิดในทฤษฎีแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

หลักการดำเนินคดีโดยเด็ดขาดหรือหลักการดำเนินคดีตามกฎหมายจะมีศาลเป็นองค์กรหลัก โดยศาลจะมีอำนาจและบทบาทตั้งแต่ชั้นสอบสวนตรวจสอบ และวินิจฉัยสั่งคดี ศาลสอบสวน (Investigating magistrate) จะควบคุมการสอบสวนอย่างใกล้ชิด โดยพนักงานสอบสวนจะต้องรายงานความคืบหน้าในการสอบสวนคดีทุกระยะ การจับกุมและตรวจค้นจะกระทำต่อเมื่อมีหมายศาลเท่านั้น และที่ปรากฏรูปแบบชัดเจนที่สุดก็คือการมีศาลสอบสวน ซึ่งปรากฏในหลายประเทศทางภาคพื้นยุโรปและในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ เช่น บราซิล เปรู ชิลี และคอสตาริกา เป็นต้น

การตัดสินใจว่าจะฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือไม่ จะขึ้นอยู่กับการพิจารณาว่าการกระทำของผู้ต้องหาเข้าองค์ประกอบความผิดในกฎหมายครบถ้วนหรือไม่เท่านั้น ซึ่งหากพิจารณาได้ว่าการกระทำเข้าองค์ประกอบความผิดดังกล่าวแล้วก็ต้องฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลเสมอไป และในบางกรณีแม้จะได้มีคำสั่งไม่ฟ้องแล้ว ศาลก็ยังมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากศาลมีความเห็นแตกต่างจากพนักงานอัยการ ศาลก็มีอำนาจสั่งให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลได้

จึงสรุปได้ว่าในกระบวนการยุติธรรมตามหลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย (Legality Principle) หากทางคดีปรากฏผู้กระทำความผิดและมีหลักฐานพอฟ้อง พนักงานอัยการต้องฟ้องคดีเท่านั้น

หลักการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจ (Opportunity Principle)

หลักนี้เป็นหลักที่ตรงข้ามกับหลักการดำเนินคดีตามกฎหมาย กล่าวคือเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เจ้าพนักงานอาจไม่ดำเนินการสอบสวนได้หรือเมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริงก็อาจไม่ฟ้องผู้ต้องหาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละคดีไปโดยถือว่าการดำเนินคดีเป็นภารกิจและความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายตุลาการนั้น ถือว่าเป็นอำนาจว่าด้วยการวินิจฉัยคดี (Adjudication) ซึ่งเป็นคนละส่วนกับการบังคับใช้กฎหมาย ฝ่ายบริหารจึงมีบทบาทสำคัญหากมีการกระทำผิดเกิดขึ้น เจ้าพนักงานอาจไม่ดำเนินการสอบสวนก็ได้ นอกจากนี้ ถ้าเจ้าพนักงานสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วเห็นว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริงก็อาจสั่งไม่ฟ้องโดยคำนึงถึง อายุ บุคลิกลักษณะ สภาพแวดล้อมของผู้กระทำผิดและองค์ประกอบอื่น ๆ หรือแม้ว่าพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแล้วหากเห็นควรก็มีอำนาจถอนฟ้องได้

ในประเทศที่ใช้หลักการฟ้องคดีตามดุลพินิจนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติบังคับว่า เมื่อพนักงานอัยการ มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดพนักงานอัยการจะต้องยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล แต่เปิดโอกาสให้ใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องได้เมื่อมีเหตุผลสมควร

หลักการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจเป็นหลักผ่อนคลายความเข้มงวดในการใช้กฎหมายและเนื่องจากทฤษฎีการลงโทษในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป โดยประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้เลิกใช้ทฤษฎีแก้แค้น (Vergeltungstheorie) และเห็นตรงกันว่าการลงโทษนั้นควรมีจุดประสงค์เพื่อการป้องกันทั่วไป (Generalprävention) กล่าวคือการลงโทษควรกระทำเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเห็นว่าสังคมส่วนรวมจะไม่นิ่งดูดายกับการกระทำเช่นนั้น และเพื่อเตือนบุคคลทั่วไปในสังคมนั้นว่าถ้ามีการกระทำเช่นนั้นขึ้นอีกก็จะต้องได้รับโทษเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นการลงโทษควรมีจุดประสงค์เพื่อการป้องกันพิเศษ (Spezialprävention) กล่าวคือการลงโทษนั้นจะต้องเหมาะสมกับความผิดและความชั่วของผู้กระทำผิดเพื่อให้เขาได้มีโอกาสแก้ไขปรับปรุงตัวเอง ไม่กระทำความผิดเช่นนั้นซ้ำขึ้นอีก และเพื่อให้เขาได้กลับเข้าสู่สังคมได้

ด้วยเหตุที่แนวความคิดของการลงโทษได้เปลี่ยนมาเป็นการป้องกันพิเศษ ทำให้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยใช้ดุลพินิจในปัจจุบันได้รับความสนใจมากขึ้น แม้แต่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีซึ่งใช้หลักดำเนินคดีตามกฎหมายก็ได้มีการผ่อนคลายความเข้มงวดลงไปอีกมาก โดยได้บัญญัติให้มีกรณีต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานอาจใช้ดุลพินิจไม่ดำเนินคดีหรือไม่ฟ้องคดีจนความเคร่งครัดของหลักดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายเดิมนั้นได้หมดสิ้นไปแล้ว

สำหรับข้อดีของหลักการนี้คือเจ้าพนักงานสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างยืดหยุ่นปรับเข้ากับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เป็นอย่างดี และสามารถลดความกระด้างของกฎหมายไปได้ในตัว ส่วนข้อเสียของหลักการนี้คือการบังคับใช้กฎหมายอาจย่อหย่อนได้ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคกันได้ สำหรับประเทศที่ใช้หลักการนี้ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ฯลฯ

ปัญหาที่ต้องพิจารณาคือในคดีที่ปรากฏผู้กระทำความผิดและมีหลักฐานพอฟ้องคดี หากเจ้าพนักงานจะใช้ดุลพินิจในการไม่ดำเนินคดีตามหลักการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจ (Opportunity Principle) ต้องปรากฏว่าการฟ้องคดีนั้นจะไม่เป็นประโยชน์สาธารณะด้วย กล่าวคือนำเรื่อง “ประโยชน์สาธารณะ” มาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญาด้วย โดยการหาประโยชน์สาธารณะนั้น จะใช้หลักเศรษฐศาสตร์เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์มาช่วยอธิบาย โดยพิจารณาจากประโยชน์สังคม (Social Benefit) อันประกอบด้วย

ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายที่สังคมรับรู้ว่า ใครทำผิดต้องถูกลงโทษ ความสงบของสังคมจากการลงโทษผู้กระทำผิด และผลต่างระหว่างประโยชน์ต่อสังคมและความเสียหายต่อสังคมที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้นจากการฝ่าฝืนกฎหมายกับต้นทุนสังคม (Social Cost) อันประกอบด้วย ต้นทุนในการดำเนินคดีอาญา เช่น ค่าใช้จ่ายขององค์กรและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อคดี กล่าวคือหากใช้หลักเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์แล้ว ประโยชน์สาธารณะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประโยชน์สังคม (Social Benefit) มากกว่าต้นทุนสังคม (Social Cost) นั่นเอง

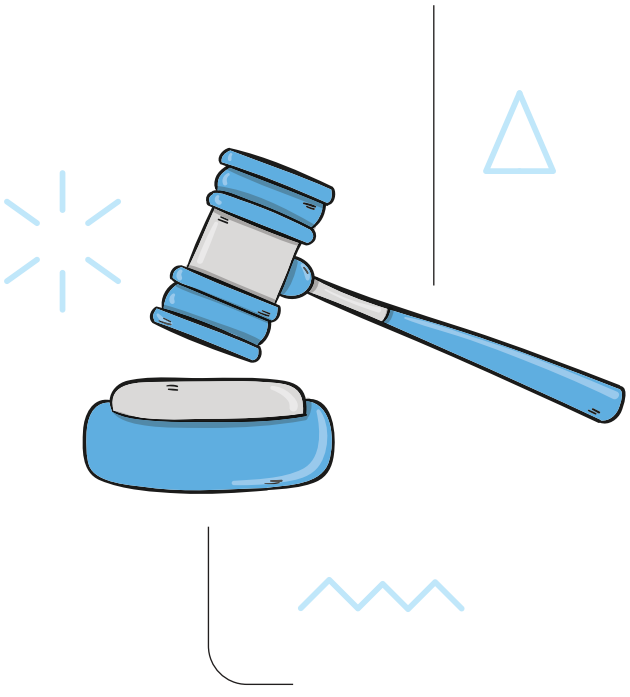
จากการศึกษาถึงหลักการสั่งฟ้องคดีอาญาของประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ จะพบว่าการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานอังกฤษและฝรั่งเศสก็จะมีหลักในการฟ้องคดีอาญาโดยพิจารณาจากประโยชน์สาธารณะ (Public interest) เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาดำเนินคดี

ในระดับสากลแนวคิดเกี่ยวกับทางเลือกใหม่ในการยุติข้อพิพาทโดยไม่เข้าสู่ระบบยุติธรรม (Alternative dispute resolutions) เป็นปรากฏการณ์ที่สังคมตะวันตกได้ให้ความสนใจอย่างมาก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาที่เป็นสังคมแห่งคดีความ (Litigious society) ทางเลือกใหม่ไม่ว่าจะเป็นการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมยอมความหรือระบบอนุญาโตตุลาการนอกศาล ล้วนได้รับความนิยมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดในการเบี่ยงเบนคดี (Diversion) ออกจากระบบยุติธรรมหรือการชะลอการฟ้อง (Suspension of prosecution) ในคดีที่เห็นว่าการฟ้องผู้ต้องหาไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ อัยการอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น ให้ทำประโยชน์สาธารณะ หรืออยู่ภายใต้การควบคุมความประพฤติในระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี เด็ดขาด ทั้งผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์มากกว่าการดำเนินคดีตามปกติ อีกทั้งประหยัดงบประมาณมากกว่า ทำให้องค์กรในระบบยุติธรรมสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปจัดการกับเรื่องอื่นที่มีความสำคัญมากกว่า

แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ (Public Interest)

ประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ถูกนำมาพิจารณาประกอบการดำเนินคดีตามดุลพินิจ (Opportunity Principle) กล่าวคือการสั่งคดีของพนักงานอัยการในคดีที่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดและมีหลักฐานพอฟ้อง หากมีการฟ้องคดีแล้วจะไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ อัยการก็จะไม่ฟ้องคดี

ข้อพิจารณาถึงว่าอะไรเป็น “ประโยชน์สาธารณะ” สามารถอธิบายโดยใช้หลักเศรษฐศาสตร์ เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ กล่าวคือ หาก “ประโยชน์สังคม” (Social Benefit) มีมากกว่าหรือเท่ากับ “ต้นทุนสังคม” (Social Cost) ก็เป็นสถานการณ์ที่มีประโยชน์สาธารณะ ซึ่งพิจารณาแล้วหากพบว่ามีสถานการณ์ที่มีประโยชน์สาธารณะ ก็นำไปสู่การพิจารณาสั่งคดีอาญาโดยใช้ดุลพินิจว่าจะสั่งฟ้องคดีหรือสั่งไม่ฟ้องคดีได้



แนวคิดว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ที่รัฐต้องการจะปกป้องคุ้มครองสังคมโดยรวมให้รอดพ้นจากผลเสียทางด้านการไร้ประสิทธิภาพ (Inefficient) และการขาดความเสมอภาค (Inequitable) อันอาจจะเกิดขึ้นจากกระบวนการยุติธรรมที่ไร้ประสิทธิภาพ ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงความยุติธรรมของบุคคล และเงื่อนไขบางประการ ด้วยเหตุผลที่ว่ารัฐต้องการจะปกป้องคุ้มครองสังคมโดยรวมให้รอดพ้นจากผลเสียทางด้านการไร้ประสิทธิภาพ และการขาดความเสมอภาพดังกล่าว จึงต้องมีการปรับกระบวนการยุติธรรมโดยการเบี่ยงเบนคดีจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักและการบริหารจัดการคดีอย่างเหมาะสมโดยนำกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้ เพื่อจะได้คุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

จึงสรุปได้ว่าหลักการฟ้องคดีโดยใช้ดุลพินิจหากปรากฏว่าดำเนินคดีแล้วประโยชน์สาธารณะมีมากกว่าการไม่ดำเนินคดี เช่น กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ ผู้กระทำความผิดต่อสังคมจะถูกลงโทษเพื่อป้องกันไม่ให้มีการทำผิดอีก เจ้าพนักงานก็ควรดำเนินคดี แต่หากปรากฏว่าดำเนินคดีแล้วต้นทุนสังคม มีมากกว่าประโยชน์ที่สังคมได้รับ เช่น เสียทรัพยากรของกระบวนการยุติธรรมในชั้นเจ้าพนักงานโดยสังคมไม่ได้ประโยชน์ หรือผู้ถูกดำเนินคดีได้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสังคม เจ้าหน้าที่ควรไม่ดำเนินคดี เพราะดำเนินคดีไปก็ไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ

แนวคิดเกี่ยวกับการยุติการดำเนินคดี โดยใช้ดุลพินิจในชั้นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมของไทย

ในปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมของไทยได้มีการนำหลักการดำเนินคดีตามดุลพินิจมาใช้ในชั้นเจ้าพนักงาน โดยมีกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนหรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 และการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่การฟ้องคดีไม่เป็นประโยชน์หรืออาจมีผลกระทบต่อสังคมหรือประเทศ ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ซึ่งสอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ (Opportunity Principle) และแนวคิดเบี่ยงเบนคดี (Diversion) ที่ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาคดีล้นศาลแทนกระบวนการยุติธรรมที่ใช้หลักการดำเนินคดีตามกฎหมาย (Legality Principle) ทั้งนี้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยใช้ดุลพินิจนั้น เป็นอำนาจยุติการดำเนินคดีก่อนชั้นพิจารณาของศาล (Pre-Trial Process) อันมีลักษณะเป็นอำนาจกึ่งตุลาการ



มาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 และมาตรการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาในคดีที่การฟ้องคดีไม่เป็นประโยชน์สาธารณะหรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 เป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่กระบวนยุติธรรมของไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้รับแนวคิดในการเบี่ยงเบนคดี (Diversion) มาปรับใช้ โดยให้อำนาจแก่องค์กรในฝ่ายบริหารที่จะใช้ดุลพินิจในการยุติการดำเนินคดีในบางกรณีในชั้นก่อนฟ้องแทนที่จะดำเนินคดีอย่างเต็มรูปแบบแล้วนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล อันมีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติขององค์การสหประชาชาติที่กำหนดแนวทางปฏิบัติว่าด้วยบทบาทของอัยการ (Guideline on the Role of Prosecutors 1980 (United Nation)) ข้อ 18 ให้พนักงานอัยการสามารถใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกอื่นตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ สอดคล้องกับสมาคมอัยการระหว่างประเทศ (International Association of Prosecutors) ที่ได้กำหนดมาตรฐานความรับผิดชอบและความมุ่งหมายของหน้าที่สำคัญและสิทธิของพนักงานอัยการ (Standards of Professional Responsibility and Statement of the Essential Duties and Rights of Prosecutors) ค.ศ. 1990 กำหนดให้อัยการมีอำนาจนำคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก โดยการยุติการดำเนินคดีโดยมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไขหรือใช้มาตรการอื่นแทนการดำเนินคดีอาญา

มาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 กำหนดวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาอยู่ 2 วิธี คือ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน โดยกำหนดให้มีผู้ไกล่เกลี่ยเข้ามาทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ซึ่งข้อพิพาททางอาญาที่สามารถไกล่เกลี่ยได้จะเป็นความผิดที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว อันได้แก่ความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาบางฐานความผิดที่ผู้เสียหายเป็นเอกชน ส่วนความผิดตามที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี จะดำเนินการไกล่เกลี่ยได้แต่เฉพาะในกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวนเท่านั้น

ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งจะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่ามีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดมีความร้ายแรงและหรือส่งผลกระทบรุนแรงต่อสังคมโดยรวมหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีพฤติการณ์ดังกล่าว ก็จะมีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา การใช้ดุลพินิจในการพิจารณานี้มีลักษณะเป็นอัตวิสัย (Subjectivity) กล่าวคือขึ้นอยู่กับดุลพินิจส่วนตัวของพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่ง ซึ่งไม่มีแนวทางในการพิจารณาว่าอย่างไรจะเป็นพฤติการณ์ในการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงและหรือส่งผลกระทบรุนแรงต่อสังคมโดยรวม ทำให้เกิดการลักลั่นในการออกคำสั่งได้

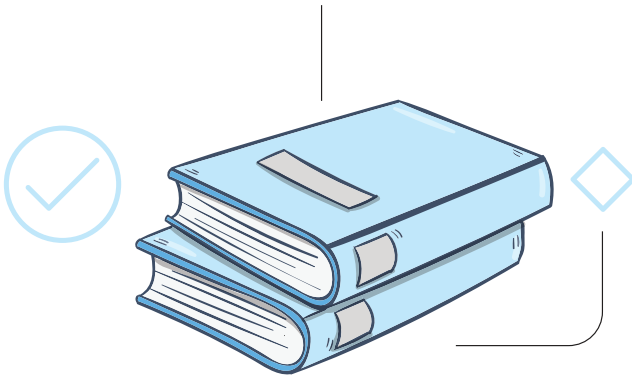


ในส่วนของการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาในคดีที่การฟ้องคดีไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 นั้น ในขั้นตอนของการพิจารณาสั่งคดีเมื่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดและมีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดได้แล้ว จึงพิจารณาต่อว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศหรือไม่ หากพิจารณาได้ความดังกล่าวแล้วก็ให้เสนอคดีต่ออัยการสูงสุดและให้อัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งไม่ฟ้องคดีได้ โดยมีระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการสั่งคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนหรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติหรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ พ.ศ. 2554 มากำหนดรายละเอียด เงื่อนไขและขั้นตอนการปฏิบัติในการสั่งไม่ฟ้องคดี โดยในการพิจารณาถึงเงื่อนไขในการพิจารณาว่าการสั่งฟ้องคดีใดจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติหรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ระเบียบดังกล่าวกำหนดให้พนักงานอัยการพิจารณาความสำคัญของปัจจัยแต่ละเรื่องประกอบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมตามรูปคดี โดยไม่จำเป็นต้องนำทุกปัจจัยมาประกอบการพิจารณาก็ได้ การพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการในชั้นนี้มีลักษณะเช่นเดียวกันกับขั้นตอนของประโยชน์สาธารณะ (The Public Interest Stage) อันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทดสอบที่เรียกว่า “The Full Code Test” ของอัยการประเทศอังกฤษ

ทั้งนี้การพิจารณาถึงความมีประโยชน์สาธารณะในการสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการสามารถกระทำได้ในความผิดทุกประเภท ไม่ได้มีการจำกัดประเภทความผิดดังที่กำหนดไว้ในกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ดังนี้การสั่งไม่ฟ้องของอัยการสูงสุดจึงเป็นรูปแบบของการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ในกรณีที่พนักงานสอบสวนทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาเนื่องจากข้อเท็จจริงในสำนวนปรากฏชัดว่าการสั่งฟ้องคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ และส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบังคับให้พนักงานอัยการต้องเห็นตามความเห็นของพนักงานสอบสวน และไม่มีบทบัญญัติกฎหมายห้ามไม่ให้พนักงานอัยการนำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นเรื่องประโยชน์สาธารณะและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ซึ่งพนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีขึ้นมาพิจารณาในชั้นพิจารณาสั่งคดี พนักงานอัยการจึงสามารถนำข้อเท็จจริงที่พนักงานสอบสวนยกขึ้นมาประกอบทำความเห็นในทางคดีมาพิจารณาสั่งคดีได้ ทั้งนี้ตามแนวคิดที่ว่าพนักงานอัยการมีอิสระในการสั่งคดี

การที่ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการสั่งคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ พ.ศ. 2554 ข้อ 9 กำหนดว่าในการกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นด้วยตนเองว่าเข้าเงื่อนไขที่จะสั่งไม่ฟ้องคดีโดยใช้ดุลพินิจ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องหรือถอนฟ้องแล้วแต่กรณี โดยคดีไม่ต้องถูกเสนอจากพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 21 วรรคสอง การใช้อำนาจสั่งไม่ฟ้องของอัยการสูงสุดตามระเบียบดังกล่าวก็จะไม่ชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้การที่พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 21 วรรคสอง กำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องนั้น มีลักษณะเป็นการรวมศูนย์อำนาจในการสั่งไม่ฟ้อง ตามหลักการดำเนินคดีอาญาโดยใช้ดุลพินิจไว้ที่ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของอัยการ ซึ่งกว่าเรื่องจะไปถึงอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่งคดีย่อมต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานตามสายการบังคับบัญชา หากเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณชน หรือผลกระทบอื่นต่อสังคมหรือประเทศได้ ทั้งนี้กระบวนการยุติธรรมของประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเยอรมัน ที่ให้กระจายอำนาจให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดี

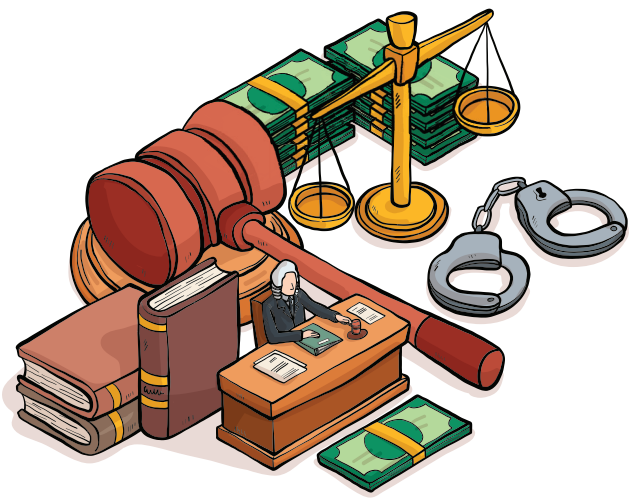


ในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดี เมื่อพนักงานอัยการที่เห็นว่าการฟ้องคดีอาญาไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติหรือมีผลกระทบต่อประโยชน์อันสำคัญของประเทศเสนอความเห็นต่อหัวหน้าพนักงานอัยการ หากหัวหน้าพนักงานอัยการเห็นพ้องด้วยที่จะไม่ฟ้องหรือหากเป็นกรณีหัวหน้าพนักงานอัยการเห็นเองว่าเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้หัวหน้าพนักงานอัยการทำความเห็นตามลำดับชั้นเสนอต่ออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่ง จะเห็นว่าเป็นการควบคุมตามสายการบังคับบัญชาอันเป็นรูปแบบของการควบคุมตรวจสอบภายในโดยเป็นการควบคุมก่อนการออกคำสั่งไม่ฟ้องคดี แต่ในกรณีอัยการสูงสุดเป็นผู้เห็นเองว่าการฟ้องคดีอาญาใดจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนหรือจะมีผลกระทบความปลอดภัย หรือความมั่นคงของชาติหรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ แล้วอัยการสูงสุดพิจารณาสั่งไม่ฟ้องคดี กรณีดังกล่าวนี้จะไม่มีการควบคุมตรวจสอบก่อนการใช้ดุลพินิจ และไม่มีการควบคุมตรวจสอบภายในเนื่องจากอัยการสูงสุดผู้ออกคำสั่งไม่ฟ้องเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดตามสายการบังคับบัญชาของพนักงานอัยการ อีกทั้งยังไม่มีการควบคุมตรวจสอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 145 และมาตรา 145/1 แล้วแต่กรณี เนื่องจากคำสั่งไม่ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นของอัยการสูงสุด และในกรณีคดีที่เป็นความผิดต่อแผ่นดินที่รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย การสั่งไม่ฟ้องของอัยการสูงสุดก็เป็นการใช้ดุลพินิจเด็ดขาด (Absolute Discretion) ที่ไม่อาจมีการทบทวนหรือถูกตรวจสอบได้

ข้อพิจารณาในการยุติการดำเนินคดี โดยใช้ดุลพินิจในชั้นเจ้าพนักงานกรณีมาตรการทางแพ่ง ในคดีฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การดำเนินการและวิธีพิจารณาความในการดำเนินการตามมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน ถูกกำหนดไว้ในพระราชพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวมถึงกฎระเบียบ และข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว โดยมีการกำหนดรายละเอียดถึงการดำเนินการในชั้นเจ้าพนักงาน และกระบวนพิจารณาในชั้นศาล ทั้งนี้ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน ไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยได้กำหนดวิธีและขั้นตอนในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ รวมถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาดำเนินการกับทรัพย์สินไว้ด้วย

หากพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมาย ตลอดจนคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับการยุติการดำเนินคดีโดยใช้ดุลพินิจในชั้นเจ้าพนักงาน กรณีมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน จะพบว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 58 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดใดเป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า ก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้...” เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะพบว่าเป็นบัญญัติที่กำหนดให้สำนักงาน ปปง. มีอำนาจดำเนินการแม้จะเป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว หากเข้าเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้



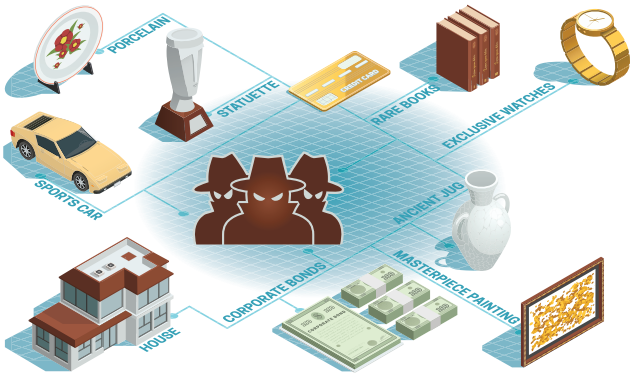
(1) ทรัพย์สินดังกล่าวต้องยังไม่ถูกดำเนินการตามกฎหมายอื่น

(2) ได้มีการดำเนินการตามกฎหมายกับทรัพย์สินนั้นแล้ว แต่ไม่เป็นผล

(3) การดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าว โดยใช้มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจะพบว่าหากทรัพย์สินดังกล่าวถูกดำเนินการตามกฎหมายอื่นโดยการดำเนินการนั้นเป็นผล และการดำเนินการตามกฎหมายอื่นนั้นเป็นประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่าการใช้มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน สำนักงาน ปปง. ย่อมไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งเป็นข้อผูกพันที่สำนักงาน ปปง. ไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าว แม้จะเป็นคดีความผิดมูลฐาน และทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ตาม อันเป็นการกำหนดเงื่อนไขอันเป็นที่มาแห่งอำนาจในการดำเนินการ โดยพิจารณาถึงความมีประโยชน์สาธารณะนั่นเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นอำนาจที่สำนักงาน ปปง. ผูกพันและต้องปฏิบัติตาม กล่าวคือต้องไม่ใช้มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินในการดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าว

มีข้อที่ต้องพิจารณาต่อไปก็คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 58 วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “...ในการพิจารณาดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดใดตามวรรคหนึ่ง ลักษณะการกระทำความผิดที่สำนักงานดำเนินการจะต้องมีลักษณะที่อาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจการคลังของประเทศ หรือเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ทั้งนี้ลักษณะการกระทำความผิดดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด...” เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะพบว่าเป็นบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดเพื่อให้สำนักงาน ปปง. สามารถพิจารณาดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ซึ่งก็คือ “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิดตามมาตรา 58 วรรคสอง” โดยประกาศดังกล่าว ได้กำหนดให้การพิจารณาว่า การกระทำความผิดดังกล่าวเข้าลักษณะที่อาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงหรือไม่ ให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงและเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ประกอบด้วย



(1) ปรากฏความเสียหายหรือมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป

(2) เกิดความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจของรัฐเมื่อเทียบกับความเสียหาย หรือมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(3) มีลักษณะการกระทำความผิดที่ร้ายแรงอันกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนส่วนมาก หรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อประเทศหรือประชาชนเป็นจำนวนมาก

(4) เป็นความผิดที่มีความซับซ้อนหรือดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายหรือขบวนการ

ทั้งนี้ หากเรื่องใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ตามมาตรา 58 วรรคสอง และประกาศนี้ ให้สำนักงาน ปปง. เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อพิจารณายุติการดำเนินการและส่งเรื่องคืนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปโดยเร็ว เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปเป็นการเฉพาะราย

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ถูกกำหนดโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าวข้างต้น จะพบว่าหากข้อเท็จจริงในคดีใดไม่เข้าเงื่อนไขตามกำหนดไว้ สำนักงาน ปปง. ย่อมมีอำนาจที่จะไม่ดำเนินการโดยใช้มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินต่อคดีดังกล่าวได้ อันเป็นข้อยกเว้นที่จะไม่ดำเนินการแม้ทรัพย์สินในคดีดังกล่าวจะเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดแล้วก็ตาม อันเป็นรูปแบบหนึ่งของหลักการดำเนินคดีตามดุลพินิจ (Opportunity Principle)

บทสรุป

กระบวนการดำเนินคดีโดยใช้มาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดวิธีดำเนินการในชั้นเจ้าพนักงาน โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาดำเนินการกับทรัพย์สินให้เจ้าพนักงานต้องปฏิบัติตาม ซึ่งการดำเนินการตามมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินนั้นถูกบัญญัติให้สำนักงาน ปปง. ในฐานะเจ้าพนักงานสามารถใช้ดุลพินิจที่จะยุติการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ โดยนำข้อพิจารณาถึงความมีประโยชน์สาธารณะมาใช้ในการดำเนินการ ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการที่มีความก้าวหน้าหากเทียบกับกระบวนการยุติธรรมในเรื่องอื่นทั้งในระดับสากล และในกระบวนการยุติธรรมด้านอื่นของประเทศไทย โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการว่าสร้างประโยชน์สาธารณะให้แก่สังคมหรือไม่ หากไม่ทำให้เกิดประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีน้อยไม่คุ้มค่ากับต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินการตามมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงินอย่างเต็มรูปแบบ สำนักงาน ปปง. ในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายก็มีอำนาจไม่ดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าวได้ อันเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีตามดุลพินิจ (Opportunity Principle) แต่ทว่ามีข้อต้องพิจารณาถึงการควบคุมการใช้ดุลพินิจในการยุติการดำเนินคดี ตามมาตรการทางแพ่งในคดีฟอกเงิน จึงควรกำหนดขั้นตอนของการพิจารณาถึงความไม่มีประโยชน์สาธารณะให้ชัดเจน และวิธีการตรวจสอบถึงความไม่มีประโยชน์สาธารณะอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคม

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2544). *ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย.* กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กุลพล พลวัน. (2528). *บทบาทของอัยการในการดำเนินคดีอาญา.* วารสารอัยการ, ปีที่ 8. (มกราคม 2528) : 29

กุลพล พลวัน. (2520). *หลักการชะลอการฟ้อง.* วารสารกฎหมายคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ 3. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2520) : 22-23

คณิต ณ นคร. (2540). *ปัญหาการใช้ดุลพินิจของอัยการ.* รวมบทความด้านวิชาการของศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร อัยการสูงสุด. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์อักษร.

คณิต ณ นคร. (2540). *วิธีพิจารณาความอาญาของไทย หลักปฏิบัติกับทางกฎหมายที่ไม่ตรงกัน.* รวมบทความด้านวิชาการของศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร อัยการสูงสุด. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์อักษร.

ปกป้อง ศรีสนิท. (2561). *กฎหมายอาญาชั้นสูง* (พิมพ์ครั้งที่ 2.) กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิด ตามมาตรา 58 วรรคสอง

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2567). *รายงานประจำปี 2566.* กรุงเทพมหานคร : ออนป้า.

Clifford A. Bowitz. (1969). *Criminal Process in Latin America.* New York : Ocean.

Shigemitse Dando. (1970). *System of Discretionary Prosecution in Japan.* American Journal of Comparative Law



ความท้าทายทางกฎหมาย
ในการนำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในชั้นศาล

นางสาวณัฐสุดา แก่นน้อย
นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นางสาวพัชรนันท์ รักพงษ์ไทย
นิติกรชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1. บทนำ

ประเทศไทยได้มีการยอมรับหลักนิติธรรมหรือ Rule of Law มาใช้กับกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยมาอย่างช้านาน โดยหลักดังกล่าว มีหลักการย่อยคือการพิจารณาคดีต้องเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ซึ่งในการพิสูจน์ว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดตามกฎหมายใดหรือไม่ จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานในกระบวนการพิสูจน์ความผิดดังกล่าว และพยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นและได้มาโดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายด้วย[1] พยานหลักฐานจึงถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับศาล องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการพิจารณาพิพากษาว่าการกระทำของบุคคลใดเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่

ในอดีตพยานหลักฐานที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมมีหลายประเภท เช่น พยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานบุคคล เป็นต้น แต่ความเจริญก้าวหน้าทางวิวัฒนาการของมนุษย์ทำให้โลกก้าวเข้าสู่ยุคที่ชีวิตประจำวันเต็มไปด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย มีการพัฒนาต่อยอดเรื่อยมาจนมีการนำพยานหลักฐานดิจิทัลมาใช้ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของบุคคลตามกฎหมาย กระทั่งในปัจจุบันพบว่า เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence) คือหนึ่งในเทคโนโลยีล้ำสมัยที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์หลากหลายด้าน รวมไปถึงด้านระบบกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นระบบที่สำคัญมากในการรักษาความสงบสุขในสังคม โดย AI เริ่มมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยให้กระบวนการยุติธรรมยุคใหม่ทั้งทางแพ่งและอาญาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่มีความหลากหลายและเพิ่มมิติมากขึ้น หลายประเทศทั่วโลกมีการใช้ AI เข้ามาเพื่อช่วยในการวินิจฉัยและการตัดสินคดีที่มีความซับซ้อนและมีจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น ศาลในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งการใช้ AI ในกระบวนการกฎหมายนั้นสามารถช่วยลดเวลาในการดำเนินคดีและยังช่วยให้การตัดสินใจมีความถูกต้องและปราศจากอคติมากยิ่งขึ้นด้วย

[1] คณิต วัลยะเพ็ชร์. (2556). หลักนิติธรรมการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม : การพัฒนาหลักกฎหมายการรับฟังพยานหลักฐานของไทยในคดีอาญา. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 1 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

อย่างไรก็ตาม พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence as Evidence) ยังเป็นสิ่งที่ใหม่สำหรับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของรัฐบาลไทย จึงควรมีการทบทวนและศึกษาปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายใต้แนวโน้มสำคัญที่พบเห็นในการใช้ AI เป็นพยานในระบบกฎหมาย คือ ประเด็นเรื่องความน่าเชื่อถือ และการควบคุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลที่มาจาก AI ว่ามีความน่าเชื่อถือและสามารถใช้รับฟัง เพื่อพิสูจน์ความผิดผู้ต้องหาหรือจำเลยได้หรือไม่ รวมไปถึงเรื่องของการยืนยันว่าข้อมูลที่ถูกนำเสนอนั้นเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นและได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่อย่างไร

2. “พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์” คืออะไร

ความหมายของพยานหลักฐาน

สำหรับประเทศไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 ได้วางหลักว่า การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในคดีใด จะต้องกระทำโดยอาศัยพยานหลักฐานในสำนวนคดีนั้น... และมาตรา 85 ได้วางหลักว่า คู่ความฝ่ายที่มีหน้าที่นำสืบข้อเท็จจริง ย่อมมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานใด ๆ มาสืบได้ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้...[2] จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า **“พยานหลักฐาน”** หมายถึง สิ่งที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้างในการดำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาในการดำเนินคดีจะมีคู่ความสองฝ่าย คือ โจทก์และจำเลย บุคคลทั้งคู่ต่างกล่าวอ้างข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาในคำฟ้องและคำให้การเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหาและข้อแก้ข้อกล่าวหาของตน ดังนั้น แต่ละฝ่ายจึงต้องหาทางพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างของตนเพื่อให้ศาลเชื่อ ซึ่งก็คือการนำพยานหลักฐานมาแสดงยืนยันข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างนั่นเอง โดยพยานหลักฐานจะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจพิจารณาพิพากษาของศาลในการลงโทษผู้กระทำความผิด พยานหลักฐานสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท โดยหากแบ่งประเภทจากวิธีการนำพยานหลักฐานเข้าสืบสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท[3] ดังนี้

1. พยานบุคคล หมายถึง บุคคลที่มาเบิกความต่อศาลถึงข้อเท็จจริงที่ตนได้ประสบพบเห็นหรือทราบมา

2. พยานเอกสาร คือ ข้อความใด ๆ ในเอกสารที่มีการอ้างความหมายของข้อความเป็นพยาน

3. พยานวัตถุ คือ วัตถุสิ่งของที่คู่ความอ้างเป็นพยาน (รวมถึงการอ้างสถานที่ให้ศาลตรวจก็อยู่ในความหมายของพยานวัตถุด้วยเช่นกัน)

4. พยานผู้เชี่ยวชาญ คือ บุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาการหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง และมาเบิกความโดยการให้ความเห็น



ความหมายของปัญญาประดิษฐ์

“ปัญญาประดิษฐ์” เป็นศัพท์บัญญัติที่สำนักงานราชบัณฑิตยสภา[4] ได้บัญญัติให้แก่คำว่า artificial intelligence หรือ AI ความหมายโดยทั่วไปของปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI โดยสรุปคือ เครื่องจักร (machine) ที่มีฟังก์ชันที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจเรียนรู้องค์ความรู้ต่าง ๆ เช่น การรับรู้ การเรียนรู้ การให้เหตุผล การคิดคำนวณ และการแก้ปัญหาต่าง ๆ

[2] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2562 มาตรา 84, มาตรา 85.

[3] มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2567). ความหมายของคำว่า “พยานหลักฐาน” ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา... http://old-book.ru.ac.th/e-book/l/LW443(49)/LW443(49)-2.pdf

[4] สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2567). https://coined-word.orst.go.th/

ศาสตร์ที่เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้เทคโนโลยี AI มีความสามารถทางสติปัญญาและการเรียนรู้เหมือนมนุษย์ คือ การเรียนรู้ของเครื่องจักร (Machine Learning: ML) หมายถึง ศาสตร์ที่ทำให้คอมพิวเตอร์หรือเครื่องจักรสามารถเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ถูกป้อนเข้า (Input) และสร้างผลลัพธ์การตอบสนองต่อข้อมูล (Output) ขึ้นมาได้เองโดยไม่ต้องถูกโปรแกรมหรือได้รับการป้อนคำสั่งเข้าไปใหม่ทุกครั้งที่คอมพิวเตอร์หรือเครื่องจักรได้รับข้อมูลใหม่ เป็นการนำศาสตร์ด้านคณิตศาสตร์และ สถิติขั้นสูงมาประยุกต์เข้ากับความรู้ด้านการจัดการข้อมูล และการเขียนโปรแกรม มีหลักการ คือ การสร้างองค์ความรู้ในเชิงโมเดลทางคณิตศาสตร์จากข้อมูลป้อนเข้าด้วยตัวเครื่องจักรเองที่สามารถใช้ทำนายอนาคตได้ โดยโมเดลที่ถูกสร้างขึ้นมีความยืดหยุ่นและสามารถที่จะปรับตัวเองเข้ากับข้อมูลใหม่ ๆ ที่ได้รับป้อนเข้าไป[5] ดังนั้น การเรียนรู้ของเครื่องจักร จึงเปรียบเสมือนความคิดระบบหนึ่งจากหลาย ๆ ระบบ ที่อยู่ในสมองของ AI ที่ทำหน้าที่แยกแยะและเรียนรู้ข้อมูลที่ถูกป้อนเข้ามา และประมวลผลออกมาเป็นการตอบสนองต่อข้อมูล ที่แตกต่างกัน

AI ถูกแบ่งออกเป็นหลายระดับตามความสามารถหรือความฉลาด โดยวัดจากความสามารถในการให้เหตุผล การพูด และทัศนคติของ AI ตัวนั้น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับมนุษย์ เมื่อใช้ความสามารถหรือความฉลาดของ AI เป็นเกณฑ์วัด จึงทำให้สามารถแบ่ง AI เป็น 3 ประเภทดังนี้

1) ปัญญาประดิษฐ์เชิงแคบ (Narrow AI) หรือ ปัญญาประดิษฐ์แบบอ่อน (Weak AI) คือ AI ที่มีความสามารถเฉพาะทางได้ดีกว่ามนุษย์ มีลักษณะเก่งในเรื่องเฉพาะเจาะจงนั้น ๆ เช่น AI ที่ช่วยในการผ่าตัด (AI-assisted robotic surgery) เป็นต้น

2) ปัญญาประดิษฐ์ทั่วไป (General AI) คือ AI ที่มีความสามารถระดับเดียวกันและประสิทธิภาพใกล้เคียงกับมนุษย์

3) ปัญญาประดิษฐ์แบบเข้ม (Strong AI) คือ AI ที่มีความสามารถเหนือมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน

ซึ่งการวิจัยและทดลองในปัจจุบันเกี่ยวกับ AI ยังถือว่าอยู่ในชั้นของปัญญาประดิษฐ์เชิงแคบ (Narrow AI) หรือ ปัญญาประดิษฐ์แบบอ่อน (Weak AI) อยู่[6]

ปัจจุบัน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมได้มีการนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในองค์กรเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคดี การวิเคราะห์พยานหลักฐาน และลดระยะเวลาการพิจารณาสำนวนคดีต่าง ๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญ เทคโนโลยี AI สามารถช่วยคัดกรองเอกสารจำนวนมาก วิเคราะห์คำพิพากษาย้อนหลัง และสนับสนุนการตัดสินใจด้วยข้อมูลเชิงลึกที่แม่นยำยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยยกระดับความโปร่งใส ลดความผิดพลาดจากมนุษย์ และเสริมสร้าง



[5] สมาคมโปรแกรมเมอร์ไทย. (2561, 15 ธันวาคม). ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence) คืออะไร.https://www.thaiprogrammer.org/2018/12/whatisai/

[6] สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2567). เทคโนโลยีสำคัญในยุคดิจิทัล : เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI). https://www.depa.or.th/en/article-view/tech-series-artificial-intelligence-ai

ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ได้เริ่มดำเนินการ เช่น ระบบผู้เชี่ยวชาญปัญญาประดิษฐ์ด้านกฎหมายฟอกเงิน (Expert System in AI: AMLO Laws) โดยประมวลผลภาษาขนาดใหญ่ (Large-Language Model: LLM) จากคลังข้อมูลกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้ง ผลการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับ AML/CFT เพื่อสร้าง AI Chatbot ที่เข้าใจตัวบริบทของกฎหมายและโต้ตอบกับผู้ใช้งานได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรมชาติ ในบทบาทผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจง่าย รวมทั้ง ประชาชนที่ทำงานและเกี่ยวข้องด้านกฎหมาย สามารถเข้าถึงองค์ความรู้เสมือนขอคำปรึกษาและองค์ความรู้จากมนุษย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของสำนักงาน ปปง. จากรายงานประจำปี 2567 สำนักงาน ปปง. หรือการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาต้นแบบเทคโนโลยี Big Data และ AI ของสำนักงาน ปปง. เป็นต้น

พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์คืออะไร

จากข้อเท็จจริงข้างต้นทำให้เห็นว่าปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI เป็นเทคโนโลยีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิตประจำวัน ไม่เว้นแม้แต่ในด้านกระบวนการยุติธรรม หลายประเทศทั่วโลกได้มีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้พัฒนาอยู่ตลอดเวลาโดยมีการนำเทคโนโลยีหลายอย่างมาปรับใช้ในการดำเนินคดีทั้งแพ่งและอาญาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น ประเทศจีนมีระบบผู้พิพากษา AI ที่สามารถโต้ตอบไต่สวนโจทก์และจำเลยผ่านทางหน้าจอวิดีโอคอลของแอปพลิเคชัน WeChat ก่อนที่ผู้พิพากษาเสมือนมนุษย์นี้จะพิจารณาคดีผ่านข้อมูลพยานหลักฐานที่ถูกป้อนเข้ามาในระบบและตัดสินคดี กระบวนการทั้งหมดเกิดขึ้นบนออนไลน์ โดยไม่มีใครจำเป็นต้องเดินทางไปศาล ในประเทศอังกฤษได้มีการพิจารณาอนุมัติกำหนดกฎเกณฑ์ให้ “ศาลและตุลาการศาล” นำ AI มาใช้งาน เช่น ช่วยเขียนคำพิพากษา แต่มีข้อห้ามนำไปวิเคราะห์รวมถึงค้นคว้ากฎหมายต่าง ๆ เนื่องจากเกรงว่าปัญญาประดิษฐ์อาจมีการสร้างข้อมูลปลอมขึ้นมา ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้น[7] เป็นต้น

นอกจากการพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมจะได้มีการนำเทคโนโลยี AI ไปประยุกต์ใช้แล้ว ในการแสวงหาพยานหลักฐานซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมก็มีการนำ AI มาประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น เทคโนโลยี Blockchain หรือ Big Data มาใช้ใน การจัดการเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน “พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์” (Artificial Intelligence as Evidence หรือ Artificial Intelligence Evidence) จึงหมายถึง สิ่งที่คู่ความจะนำมาใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้างในการดำเนินคดีอันได้มาจากการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์หรือ AI ใน การประมวลผล รวบรวมหรือจัดทำขึ้นมา[8] เช่น ในบางพื้นที่ของสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรได้นำ AI มาประมวลผลข้อมูลชี้วัดแนวโน้มที่ผู้ต้องหาจะกระทำความผิดซ้ำ เพื่อช่วยให้ผู้พิพากษาตัดสินใจกำหนดระยะเวลาจำคุก หรือตัดสินใจว่าจะปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องขังหรือไม่ บางประเทศมีการใช้ AI เพื่อพยากรณ์พื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรมล่วงหน้า เพื่อวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวในพื้นที่สาธารณะที่เสี่ยงจะเป็นการก่ออาชญากรรม เพื่อตามล่าหาคนร้ายที่กำลังต้องการตัวด้วยเทคโนโลยีจดจำใบหน้า เพื่อจับผิดการแจ้งความเท็จ เพื่อตรวจจับยานพาหนะที่ทำผิดกฎจราจร เป็นต้น

[7] จิราภพ ทวีสูงส่ง. (2567). เริ่มใช้เดือนที่แล้ว! “ศาลอังกฤษ” ให้ AI ช่วยเขียนคำพิพากษา. Thai PBS. https://www.thaipbs.or.th/now/content/660

[8] วงศ์พันธ์ อมรินทร์เทวา. (2566). พลิกโลกกระบวนการยุติธรรม ภายใต้กำมือ AI และ Blockchain. ความร่วมมือระหว่างสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) (TIJ) และ The101.world. https://www.the101.world/ai-blockchain-in-justice/ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2567). https://coined-word.orst.go.th/

ซึ่งปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกมีการนำข้อมูลซึ่งได้จากการประมวลผลโดยเทคโนโลยี AI อันถือว่าเป็นพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์เหล่านี้มาประกอบเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาพิพากษาเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

ปัจจุบันพบว่าบทบาทของพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ในต่างประเทศได้พัฒนาล้ำหน้าไปมากแล้ว แต่สำหรับประเทศไทยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เริ่มมีการตื่นตัวในเรื่องของการนำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา แต่การที่ศาลจะให้ความเชื่อถือหรือยอมรับในหลักฐานปัญญาประดิษฐ์เพื่อตัดสินหรือเพื่อกำหนดโทษว่าบุคคลใดกระทำความผิดจริงหรือไม่ ยังคงเป็นข้อถกเถียงและความท้าทายที่กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลกจะต้องหามาตรการมากำหนดกฎเกณฑ์กันต่อไป

3. ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ในชั้นศาล

ในการนำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) มาแสดงในชั้นศาล ต้องแน่ใจได้ว่าพยานหลักฐานดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) แบบที่ไม่ได้รับการเสริมแต่งนั้นก่อให้เกิดผลกระทบในสามระดับ[9] ระดับแรก คือ ความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของข้อมูลดิจิทัล โดยข้อมูลดิจิทัลในรูปแบบ “ข้อมูลดิบ (Raw data)” นั้นสามารถก่อให้เกิดความเสี่ยงได้ในระหว่างการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา ในกรณีที่ข้อมูลซึ่งได้รับจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากพยานบุคคลหรือผู้แจ้งข้อมูล พยานบุคคลนั้นมีระดับของความน่าเชื่อถือ หรือความน่าไว้วางใจที่หลากหลายขึ้นอยู่กับแรงจูงใจของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น เหตุผลโดยอุดมคติของแต่ละบุคคลอาจจะส่งผลให้พยานหรือผู้แจ้งข้อมูลให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน หรือแม้แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดจากเรื่องราวที่ไม่เป็นความจริง นอกจากนี้ โดยธรรมชาติแล้วข้อมูลที่มนุษย์ถ่ายทอดให้กับพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) โดยมีความเป็นมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องนั้นมักจะมีความไม่แน่นอน และอาจจะมีความผิดพลาดด้านระบบความจำ กระบวนการของข้อมูลดังกล่าวจึงสามารถนำไปสู่วิธีการคาดเดาที่ไม่น่าเชื่อถือได้ ความถูกต้องและความเที่ยงตรงของข้อมูลดิจิทัลกลายมาเป็นสิ่งที่สำคัญมากขึ้น เมื่อข้อมูลดิจิทัลถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนข้อมูล (เช่น เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับทางศาลหรือกระบวนการทางกฎหมายซึ่งสร้างโดยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์) กระบวนการวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีกลไกทำหน้าที่ได้เองสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัลได้ โดยกระบวนการที่มีกลไกทำหน้าที่ได้เองดังกล่าวสามารถทำให้ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องโดยผลลัพธ์ที่ได้ไม่ก่อให้เกิดกระบวนการรับรู้ที่มีอคติเหมือนกับกระบวนการวิเคราะห์ตัดสินใจโดยมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ถ้าข้อมูลที่นำเข้าไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ หรือไม่ทันสมัย ผลลัพธ์ของระบบที่ได้ออกมาจะมีข้อบกพร่องและไม่ถูกต้อง ข้อมูลที่ไม่ได้คุณภาพอาจทำให้พยานหลักฐานเกิดความผิดพลาดทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ และเป็นพยานหลักฐานที่มีอคติหรือเป็นพยานหลักฐานที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากความหลงผิดของข้อมูลที่นำเข้า ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการนำพยานหลักฐานดังกล่าวไปใช้ในการตั้งข้อกล่าวหา หรือแม้กระทั่งการพิสูจน์ว่ากระทำผิดโดยผิดกฎหมาย กล่าวอีกนัยคือยิ่งความไม่น่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำเข้ามีปริมาณมากเท่าใด ผลลัพธ์ในการสืบสวนสอบสวน ที่ได้จากการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ยิ่งไม่น่าเชื่อถือมากเท่านั้น

[9] KONG ECOM. (2567). AI ในยุคใหม่ : ความน่าเชื่อถือ ความเสี่ยง และการจัดการความปลอดภัย. https://ecom.co.th/ai-ในยุคใหม่-ความน่าเชื่อ/

ระดับที่สอง อุปสรรคที่สำคัญที่สุดที่มีการถกเถียงกันในงานวิจัยเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ว่าส่วนใหญ่แล้วมนุษย์ยังไม่สามารถเห็นถึงระบบปฏิบัติการเก็บข้อมูลภายในของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้ชัดในทันที ทำให้เกิดคำถามว่ากระบวนการทำงานของระบบปัญญาประดิษฐ์นั้น แท้จริงแล้วมนุษย์สามารถเข้าใจได้หรือไม่ ปัญหานี้อาจจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) ในกระบวนการของ “ข้อมูลดิบ (Raw data)” ที่ถูกสร้างขึ้นโดยเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์

ระดับที่สาม ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นมนุษย์ที่สร้างเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ขึ้นนั้นสามารถเป็นภัยต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ได้เช่นกัน จากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์พยานหลักฐานดิจิทัลโดยผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เอกสารพยานหลักฐานเดียวกันกับเนื้อหาข้อมูลในบริบทเดียวกัน ในการสังเกต การตีความและการสรุปความนั้น มีความน่าเชื่อถือในระดับต่ำ ซึ่งล้วนมีความเสี่ยงที่คล้ายคลึงกันเมื่อระบบปฏิบัติการเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์นั้นสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นมนุษย์[10]

ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) สามารถป้องกันได้อย่างไร ความคิดที่สำคัญในประเด็นนี้คือความต่อเนื่องของการครอบครองรักษาวัตถุพยาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการของการเก็บรักษาและการบันทึกข้อมูลพยานหลักฐานดิจิทัลได้รับการบริหารจัดการอย่างไรในตลอดขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวนทางอาชญากรรม เราอาจให้คำจำกัดความของความต่อเนื่องของการครอบครองรักษาวัตถุพยานในฐานะ “การเตรียมเอกสารเรียงตามลำดับเวลาของพยานหลักฐานในระหว่างดำเนินการสืบสวนสอบสวน (เช่น การจับ การคุมขัง การโอนย้าย และการวิเคราะห์)” ทั้งนี้ หากไม่ปฏิบัติตามหลักความต่อเนื่องของการครอบครองรักษาวัตถุพยานแล้วนั้น พยานหลักฐานก็จะไม่ได้รับความน่าเชื่อถืออีกต่อไป ดังนั้น เมื่อเข้าสู่กระบวนการเก็บรวบรวมและดำเนินการกับข้อมูลเราควรจะให้ความสนใจเป็นพิเศษกับการปฏิบัติตามหลักความต่อเนื่องของการครอบครองรักษาวัตถุพยาน[11]



[10] Luke Chambers. (2566). Artificial intelligence as criminal evidence : Opportunities, Challenges, and Mitigation. Magistrates’ Association. https://www.magistrates-association.org.uk/blog/artificial-intelligence-as-criminal-evidence-opportunities-challenges-and-mitigations/

[11] Katherine Quezada-Tavárez, Plixavra Vogiatzoglou and dr. Sofie Royer,‘Legal. (2564). Challenges in Bringing AI Evidence to the Criminal Courtroom. Sage journals. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/20322844211057019

4. ความท้าทายทางกฎหมายในการนำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในชั้นศาล

พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ในการดำเนินคดีในชั้นศาล (AI Evidence in Court Proceedings)

1. ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law)

พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ในฐานะพยานบุคคล (AI Evidence as a Witness)

เราสามารถพิจารณานำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) มาใช้ในฐานะพยานบุคคลได้ เนื่องจากพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) มีความคล้ายคลึงกับพยานบุคคลที่เป็นมนุษย์ โดยปกติแล้วพยานบุคคลที่เป็นมนุษย์จะถูกไต่สวนในชั้นศาลในเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์และคุณสมบัติของแต่ละบุคคล ซึ่งเราสามารถใช้หลักของพยานบอกเล่า (Hearsay) เพื่อที่จะใช้เป็นหลักเหตุผล ในการแบ่งแยกความเป็นมนุษย์ออกจากพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในฐานะพยานหลักฐานที่จะถูกนำมาใช้ในชั้นศาล อาจกล่าวได้ว่าผลผลิตที่ถูกผลิตออกมาจากการนำระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) ไปใช้ในการถ่ายทอดถ้อยคำต่าง ๆ ของมนุษย์ ก็คือพยานบอกเล่านั่นเอง แต่หากเป็นพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) ที่สร้างขึ้นโดยไม่มีการเสริมแต่ง ผลลัพธ์ที่ออกมานั้นไม่ใช่พยานบอกเล่าแต่ควรจะได้รับการพิจารณานำมาใช้ในฐานะพยานหลักฐานที่แท้จริง ในทำนองเดียวกัน พยานหลักฐานซึ่งประกอบขึ้นจากข้อมูลหลายส่วนจะได้รับการยอมรับในชั้นศาลก็ขึ้นอยู่กับปริมาณของข้อมูลที่มนุษย์หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งถูกบรรจุลงไปในเนื้อหาของพยานหลักฐานชิ้นนั้น ในบางกรณี พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) มีความคล้ายคลึงกับคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยฝ่ายเดียว (ex parte affidavit) ในแง่ของการเป็นคำเบิกความของพยานซึ่งทำขึ้นภายนอกศาล และทั้งสองกรณียังต้องตระหนักถึงความรู้สึกผิดชอบในการสร้างคำเบิกความหรือพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) ขึ้นมา

พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ในฐานะพยานผู้เชี่ยวชาญ (AI Evidence as an Expert Witness)

ในบริบทของการไต่สวนคดีอาญานั้น พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) สามารถมีบทบาทในการดำเนินคดีอาญาคล้ายคลึงกับบทบาทของพยานผู้เชี่ยวชาญ โดยปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) สามารถผลิตและถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับใช้ในชั้นศาลและข้อมูลที่อยู่เหนือขอบเขตความรู้ของศาลได้อีกด้วย การวินิจฉัยของศาลในเรื่องของความน่าเชื่อถือของคำเบิกความพยานผู้เชี่ยวชาญที่ถูกนำมาเสนอในชั้นศาลนั้น มุ่งเน้นไปที่ “การประเมินค่าเบื้องต้นในการให้เหตุผลหรือระเบียบวิธีที่สำคัญซึ่งอยู่ในคำเบิกความนั้นต้องถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ และการให้เหตุผลหรือระเบียบวิธีที่เหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในข้อเท็จจริงในประเด็นสำคัญได้”

2. ระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law)

ในบริบทของการดำเนินคดีตามกฎหมายอาญาผ่านมุมมองของการวิเคราะห์ลำดับทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและสหพันธรัฐเยอรมนี

(1) พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ (AI Evidence) รูปแบบหนึ่งซึ่งมีแนวโน้มที่สามารถ จะนำมาใช้ในกระบวนการดำเนินการในชั้นศาลได้ คือ รายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งถูกนำเสนอโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นมนุษย์ เหมือนกันกับรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งถูกนำเสนอโดยผู้เชี่ยวชาญข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือซึ่งเป็นพยานหลักฐานดิจิทัลซึ่งได้รับการรับรอง รูปแบบดังกล่าวนี้อยู่ในหลักการที่ได้รับการยอมรับตราบเท่าที่คู่ความในกระบวนการพิจารณามีความเชื่อถือในผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยศาลและการที่คู่ความสามารถเข้าถึงรายงานดังกล่าวได้

(2) รายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งผลิตโดยปัญญาประดิษฐ์สามารถทำให้มีคุณสมบัติเพื่อนำไปใช้ในฐานะคำเบิกความที่บันทึกมาล่วงหน้าได้ ซึ่งก็คือคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยฝ่ายเดียว (AI Evidence as An Ex Parte Affidavit) พยานหลักฐานประเภทนี้ได้รับการอนุญาตให้ใช้ในกระบวนการดำเนินคดีในศาลของระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษร (civil law) โดยดำเนินกระบวนพิจารณาภายใต้เงื่อนไขซึ่งได้รับการคุ้มครองตามเขตอำนาจศาล เช่น หากมีการนำคำเบิกความในรูปแบบคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยฝ่ายเดียว (An Ex Parte Affidavit) ถูกนำเสนอในชั้นศาล ศาลต้องมีการอนุญาตให้คู่ความฝ่ายตรงข้ามมีสิทธิที่จะขอให้ศาลออกหมายเรียกผู้เขียนคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยฝ่ายเดียวดังกล่าวมาไต่สวนเพื่อจะนำมาถามค้านพยานได้ ซึ่งสิทธิการขอให้ศาลออกหมายเรียกผู้เขียนคำให้การ ที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยฝ่ายเดียวดังกล่าวมาไต่สวนนี้ไม่สามารถนำมาใช้ได้ในกรณีของพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์เนื่องจากหลายเหตุผล เหตุผลหลักคือจำนวนของปัจเจกบุคคลที่สร้างปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งอาจไม่สามารถออกหมายเรียกบุคคลจำนวนมากมายังศาลได้[12]

ปัจจุบัน กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยได้มีการปรับบริบทการปฏิบัติงานให้เท่าทันกับความทันสมัยของโลกยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรศาลยุติธรรม **ศาลยุติธรรมไม่ได้ปฏิเสธการมีอยู่และการใช้งาน AI แต่เน้นย้ำว่าการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในชั้นศาลจำเป็นต้องมีกรอบและกติกา เพื่อวางกรอบการใช้งานที่ชัดเจน จากความเสี่ยงของอัลกอริทึมจากการใช้งาน AI ในกระบวนการยุติธรรม[13] ทำให้ ประธานศาลฎีกาต้องออกคำแนะการใช้งาน AI ในชั้นศาลโดยระบุว่าจำเป็นต้องมีกรอบและกติกา ตามที่องค์กรระหว่างประเทศ สภาแห่งยุโรป (Council of Europe), องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ได้ให้คำแนะนำ คือ ต้องอยู่ภายใต้หลักการสำคัญเน้น “ความเป็นธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการเปิดเผย (disclose)”[14] จึงได้ออกคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานคดี พ.ศ. 2568** ซึ่งมีสาระสำคัญจำนวน 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 1 การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงาน ต้องใช้ด้วยความรับผิดชอบสูงสุดต่อความบริสุทธิ์ยุติธรรมของกระบวนการยุติธรรม และพึงคำนึงถึงความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือของเทคโนโลยีนั้น โดยตระหนักถึงข้อจำกัดที่อาจเกิดจากความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำมาใช้ประมวลผล อคติทางอัลกอริทึม รวมถึงขีดความสามารถในการเรียนรู้หรือประมวลผล



[12] Maria Sokolova. (2566). The role and position of AI evidence in civil litigation. Medicine, Law & Society. https://journals.um.si/index.php/medicine/article/view/2761

[13] ศาลยุติธรรม. (2563). ข้อจำกัดของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในระบบงานตุลาการ. นิตยสาร ดุลพาห, เล่มที่ 1. สำนักงานศาลยุติธรรม. https://dunlaphaha.coj.go.th/upload/2563/1/2563_1_a2.pdf

[14] Thai PBS News. (15 ตุลาคม 2568). คำพิพากษา “แข็งกระด้าง” AI ดาบสองคม “กระบวนการยุติธรรม” [ข่าวออนไลน์]. สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. https://www.thaipbs.or.th/news/content/357606



ข้อ 2 การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ต้องไม่เป็นการเปิดเผยความลับของทางราชการแก่ผู้ซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะล่วงรู้ข้อมูลที่เป็นความลับนั้น และต้องไม่มีลักษณะเป็นการนำข้อมูลส่วนบุคคลในคดีไปใช้กับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

ข้อ 3 ผู้พิพากษาต้องยึดมั่นในความเป็นอิสระของตนเองในการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ขาดคดีโดยปราศจากการชี้นำหรือแทรกแซงของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการพิจารณาคดีพึงเป็นไปเพื่อสนับสนุนให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ความน่าจะเป็นของข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นพิพาทในคดีเพื่อนำมาใช้วินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้นจะกระทำมิได้

ข้อ 4 การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ช่วยเหลือศาลในงานทางด้านธุรการหรือวิชาการ เช่น การสืบค้นข้อมูล การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การจัดหมวดหมู่ข้อมูล การวางแผนบริหารจัดการคดี การสรุปข้อมูลหรือจัดเตรียมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการพิจารณาหรือพิพากษาคดี และการจัดทำร่างเอกสาร ผู้ใช้งานพึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอันเป็นผลลัพธ์ของการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์นั้นเสมอ ผู้ใช้ข้อมูลจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในทางคดีพึงเปิดเผยถึงการใช้ข้อมูลดังกล่าวด้วย

ข้อ 5 ให้สำนักงานศาลยุติธรรมคัดสรรเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่เหมาะสมและเชื่อถือได้ไว้ใช้ในราชการศาลยุติธรรมเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนด้วยความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความลับของทางราชการตามกฎหมาย

การออกข้อกำหนดดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีทุกฝ่ายต้องเคารพหลักความเป็นธรรมและความบริสุทธิ์ยุติธรรมของกระบวนการศาล โดยหลักการสำคัญที่คู่ความต้องยึดถือในการเรียบเรียงและยื่นเอกสารต่อศาล คือ ต้องเปิดเผย (Disclose) และโปร่งใส (Transparency) โดยคู่ความต้องเปิดเผยให้ศาลทราบว่ามีการใช้ข้อมูลที่สร้างจากปัญญาประดิษฐ์ในการร่างเอกสารเหล่านั้น นอกจากนี้ต้องมีความรับผิดชอบ (Accountability) คู่ความจะต้องตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จาก AI เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาคำคู่ความ ข้อกฎหมาย หรือแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ AI ค้นหามาอ้างอิง เนื่องจากผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหาที่ AI สร้างขึ้น ก็คือ คู่ความนั่นเอง

[14] Thai PBS News. (15 ตุลาคม 2568). คำพิพากษา “แข็งกระด้าง” AI ดาบสองคม “กระบวนการยุติธรรม” [ข่าวออนไลน์]. สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. https://www.thaipbs.or.th/news/content/357606

5. ข้อเสนอแนะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า พยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์ เป็นเรื่องการใช้เทคโนโลยี AI ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทันสมัยที่ยังคงพัฒนาและศึกษากันอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เป็นเรื่องใหม่สำหรับกระบวนการยุติธรรมของไทย ซึ่งมีความท้าทายที่ทำให้หลายภาคส่วนยังต้องถกเถียงถึงการรับฟังพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์นี้ในการจะลงโทษผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด เช่น ประเด็นเรื่องระบบ AI มีความแม่นยำมากน้อยเพียงใด อคติในระบบการทำงานที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเข้าข้อมูลในรูปแบบซ้ำ ๆ การขาดหน่วยงานและมาตรฐานกลางในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับระบบ AI ที่เป็นสากล เป็นต้น ซึ่งประเด็นความท้าทายเหล่านี้คือสิ่งที่ทำให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมยังคงมีความลังเลใจในการจะนำพยานหลักฐานที่ได้รวบรวมได้จากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI มาใช้กับการทำงานในด้านการอำนวยความยุติธรรมต่อประชาชนซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงทั้งในทางเป็นคุณและเป็นโทษต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความท้าทายและข้อกังวลที่เกิดขึ้นกับการจะนำพยานหลักฐานปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมของไทย เห็นควรมีการศึกษาทำความเข้าใจและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดังกล่าว ผ่านกรอบแนวคิด AI TRiSM (AI Trust, Risk and Security Management) ที่องค์กรสามารถนำมาใช้เพื่อจัดการความน่าเชื่อถือ ความเสี่ยง และความปลอดภัยของระบบ AI โดยมุ่งเน้นที่การสร้างความมั่นใจว่าระบบ AI มีความน่าเชื่อถือ ปลอดภัย และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรอบแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. AI Trust : มุ่งเน้นที่การสร้างความน่าเชื่อถือของระบบ AI โดยคำนึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความสามารถอธิบายผลลัพธ์ของระบบ

2. AI Risk : มุ่งเน้นที่การประเมินและจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ระบบ AI เช่น ความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัว ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และความเสี่ยงด้านจริยธรรม

3. AI Security : มุ่งเน้นที่การป้องกันระบบ AI จากภัยคุกคามทางไซเบอร์ เช่น การโจมตีด้วยมัลแวร์ การโจมตีด้วยข้อมูลปลอม และการโจมตีเพื่อแย่งชิงข้อมูล

AI TRiSM เป็นแนวทางที่จะช่วยรับประกันธรรมาภิบาลของโมเดล AI ความน่าเชื่อถือ ความเป็นธรรม ความแข็งแกร่ง ประสิทธิภาพ และการคุ้มครองข้อมูล องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ที่ต้องการประสบความสำเร็จในการนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมในองค์กร ในยุคดิจิทัลควรนำกรอบแนวคิด AI TRiSM มาใช้เพื่อบริหารจัดการ AI ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบและอธิบายได้ตลอดเวลา[15] จะสามารถสร้างความมั่นใจว่าระบบ AI ที่นำมาใช้นั้นมีความน่าเชื่อถือ ปลอดภัย เป็นประโยชน์ต่อสังคม และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมในยุคดิจิทัลแบบปัจจุบันนี้ได้อย่างแท้จริง[16]



[15] Nittaya L. (2567). AI TRiSM คืออะไร? คำสำคัญที่คนใช้ AI ควรรู้.https://www.adpt.news/2024/03/25/what-is-ai-trism/

[16] สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2565). แนวปฏิบัติจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์. https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/ori/docs/20220831-aw-book-ai-ethics-guideline.pdf

เอกสารอ้างอิง (References)

คณิต วัลยะเพ็ชร์. (2556). *หลักนิติธรรมการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม : การพัฒนาหลักกฎหมายการรับฟังพยานหลักฐานของไทยในคดีอาญา.* เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 1 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

จิราภพ ทวีสูงส่ง. (2567). *เริ่มใช้เดือนที่แล้ว! "ศาลอังกฤษ" ให้ AI ช่วยเขียนคำพิพากษา.* Thai PBS. https://www.thaipbs.or.th/now/content/660

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2562 มาตรา 84, มาตรา 85.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2567). *ความหมายของคำว่า "พยานหลักฐาน" ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา...* http://old-book.ru.ac.th/e-book/l/LW443(49)/LW443(49)-2.pdf

วงศ์พันธ์ อมรินทร์เทวา. (2566). *พลิกโลกกระบวนการยุติธรรม ภายใต้กำมือ AI และ Blockchain (ความร่วมมือระหว่างสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) (TIJ) และ The101.world.* https://www.the101.world/ai-blockchain-in-justice/

ศาลยุติธรรม. (2563). *ข้อจำกัดของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในระบบงานตุลาการ.* นิตยสาร ดุลพาห, เล่มที่ 1. สำนักงานศาลยุติธรรม. https://dunlaphaha.coj.go.th/upload/2563/1/2563_1_a2.pdf

สมาคมโปรแกรมเมอร์ไทย. (2561, 15 ธันวาคม). *ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence) คืออะไร.* https://www.thaiprogrammer.org/2018/12/whatisai/

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2565). *แนวปฏิบัติจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์.* https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/ori/docs/20220831-aw-book-ai-ethics-guideline.pdf

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2567). https://coined-word.orst.go.th/

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2567). *เทคโนโลยีสำคัญในยุคดิจิทัล : เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI).* https://www.depa.or.th/en/article-view/tech-series-artificial-intelligence-ai

KONG ECOM. (2567). *AI ในยุคใหม่ : ความน่าเชื่อถือ ความเสี่ยง และการจัดการความปลอดภัย.* https://ecom.co.th/ai-ในยุคใหม่-ความน่าเชื่อ/

Nittaya L. (2567). *AI TRiSM คืออะไร? คำสำคัญที่คนใช้ AI ควรรู้.* https://www.adpt.news/2024/03/25/what-is-ai-trism/

Katherine Quezada-Tavárez, Plixavra Vogiatzoglou and dr. Sofie Royer,'Legal. (2564). *Challenges in Bringing AI Evidence to the Criminal Courtroom.* Sage journals. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/20322844211057019

Luke Chambers. (2566). *Artificial intelligence as criminal evidence : Opportunities, Challenges, and Mitigation.* Magistrates' Association. https://www.magistrates-association.org.uk/blog/artificial-intelligence-as-criminal-evidence-opportunities-challenges-and-mitigations/

Maria Sokolova. (2566). *The role and position of AI evidence in civil litigation.* Medicine, Law & Society. https://journals.um.si/index.php/medicine/article/view/2761

Thai PBS News. (15 ตุลาคม 2568). *คำพิพากษา "แข็งกระด้าง" AI ดาบสองคม "กระบวนการยุติธรรม"* [ข่าวออนไลน์]. สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. https://www.thaipbs.or.th/news/content/357606

บทบาทของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กับการปราบปรามการทุจริตของไทย



นางสาวนภสร ใจแน่น
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1. บทนำ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ในการปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย พร้อมทั้งเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการทุจริต และส่งเสริมการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับบทบาทของสำนักงาน ปปง. ในฐานะกลไกในการปราบปรามการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

ปัจจุบันสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น สะท้อนได้จากผลดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ (Transparency International) ซึ่งพบว่าค่าคะแนนของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2566 มีค่าคะแนนอยู่ที่ 35 คะแนน ปี 2567 มีค่าคะแนนอยู่ที่ 34 คะแนน และลดลงเหลือเพียง 33 คะแนนในปี 2568 โดยเมื่อพิจารณาในภูมิภาคอาเซียน พบว่า ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่แย่กว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ค่าคะแนนที่ลดลงนี้ ส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุจากมุมมองของผู้ที่ตอบแบบสอบถามและผู้เชี่ยวชาญ รับรู้ถึงปัญหาการจ่ายเงินสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแลกกับการอนุมัติอนุญาต รวมไปถึงความสะดวกในการประกอบธุรกิจ ประกอบกับปรากฏการณ์เกี่ยวกับข่าวการทุจริตในการใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตน เรียกรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ที่ระบุว่า การทุจริตในภาครัฐสูงที่สุด คือ กระบวนการการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐ จึงเป็นภาพสะท้อนที่สำคัญว่า การทุจริตในภาครัฐยังคงเป็น



ปัญหาหลักที่บ่อนทำลายความเชื่อมั่นและความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อระบบราชการ กระบวนการยุติธรรม อีกทั้งการทุจริตของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และเป็นภัยความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง อย่างไรก็ตาม การปราบปรามการทุจริตให้หมดสิ้นไปนั้น มีความซับซ้อนและกระทำได้ยากยิ่ง เนื่องจากผู้กระทำความผิดนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาอำพราง ปกปิด ซ่อนเร้นด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ หรือแปลงสภาพทรัพย์สิน เพื่อปกปิดร่องรอยแห่งกระบวนการทำความผิดและการถูกลงโทษตามกฎหมายได้ แล้วจึงนำทรัพย์สินที่ถูกฟอกแล้วเสมือนว่าชอบด้วยกฎหมายนั้น กลับมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการสร้างกิจการบังหน้า การขยายเครือข่ายอิทธิพล หรือแม้กระทั่งการนำมาใช้เป็นสินบนให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในระดับต่าง ๆ กลไกดังกล่าวก่อให้เกิดวัฏจักรแห่งการทุจริตที่ฝังรากลึกในสังคมไทย และทำให้ปัญหาการคอร์รัปชันกลายเป็นอาชญากรรมที่เป็นระบบ ซึ่งยากต่อการปราบปรามด้วยวิธีการเดิมเพียงอย่างเดียว ถึงแม้นว่า รัฐบาลพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริตมาอย่างยาวนาน ทั้งในการตรากฎหมาย ยุทธศาสตร์ นโยบาย รวมไปถึงแผนงานการใช้งบประมาณรวมกัน คือ แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่ผลักดันหน่วยงานต่าง ๆ ให้ขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกิดขึ้น

การเพิ่มขึ้นของปัญหาการทุจริต และการปราบปรามการทุจริตมักประสบความยุ่งยากซับซ้อน อันเนื่องจากผู้กระทำผิดมักใช้วิธีการอำพรางหรือการฟอกเงิน เพื่อปกปิดที่มาของทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบตามที่กล่าวไปข้างต้น ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้วิเคราะห์บทบาทของสำนักงาน ปปง. กับการปราบปรามการทุจริตของไทย เพื่อศึกษาข้อมูลสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งบทบาทของสำนักงาน ปปง. ในการปราบปรามการทุจริตถูกกำหนดเป็น “ความผิดมูลฐาน” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 (5) ที่กำหนดให้ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น สำนักงาน ปปง. จึงมีบทบาทสำคัญในการปราบปรามการทุจริตด้วยการดำเนินการสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำไปสู่การยึด อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ราชการให้ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ถือเป็นการตัดแรงจูงใจในการกระทำความผิดของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยการตัดวงจรทางการเงิน อีกทั้ง เป็นการป้องปรามเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีแนวโน้มหรือมีความเสี่ยงในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ผ่านรูปแบบการข่มขู่ยับยั้ง ให้เกิดความเกรงกลัวต่อผลทางกฎหมายที่มิใช่เพียงโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความผิด แต่รวมถึงการไม่สามารถแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิด โดยทรัพย์สินนั้นได้ตกเป็นของแผ่นดินตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงการปราบปรามการทุจริตในการรับรู้ของประชาชน มักมิได้นึกถึงสำนักงาน ปปง. ทั้งที่แท้จริงแล้วสำนักงาน ปปง. มีบทบาทในการปราบปรามการทุจริต อีกนัยหนึ่งของบทความนี้จึงมุ่งหวังที่จะนำเสนอแง่มุมความเชื่อมโยงระหว่างการปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทด้านการปราบปรามการทุจริตของสำนักงาน ปปง. ในฐานะเครื่องมือทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการสกัดกั้นและปราบปรามอาชญากรรมการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

สำนักงาน ปปง. มีบทบาทในการปราบปรามการทุจริตของไทย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 (5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ฯ โดยสำนักงาน ปปง. ดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ให้สามารถยึด/อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมูลฐานทุจริตและนำเงินกลับคืนสู่แผ่นดิน ซึ่งถือเป็นการตัดวงจรอาชญากรรมไม่ให้ผู้ประกอบอาชญากรรมที่กระทำความผิดตามมูลฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ นำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมากระทำการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงิน เพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ดังนั้น การดำเนินการของสำนักงาน ปปง. ดังกล่าว เป็นการยับยั้งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในปัจจุบัน อาทิ ปัญหาการทุจริตลดลงอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทของสำนักงาน ปปง. ที่เกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริต ผู้เขียนจึงขอเริ่มต้นผ่านการอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต

2. บทบาทการปราบปรามการทุจริตของสำนักงาน ปปง. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

หน่วยงานภาครัฐจะดำเนินบทบาทหน้าที่ได้ต้องอาศัยกฎหมายให้อำนาจในการดำเนินการทางปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้ให้นิยาม “หน่วยงานทางปกครอง” หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้ความหมายรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง เช่นนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงต้องอาศัยกฎหมายเพื่อให้สามารถมีบทบาทในการกระทำการทางปกครองได้ผ่านกฎหมายการจัดตั้งหน่วยงาน ซึ่งสำนักงาน ปปง. มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย 2 ฉบับ ประกอบด้วย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 โดยผู้เขียนได้มุ่งเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในด้านการปราบปรามการทุจริต จึงสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542



2.1 บทบาทหน้าที่ภาพรวมของสำนักงาน ปปง.

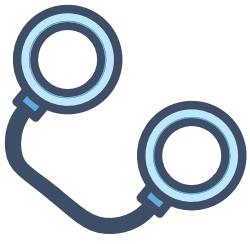
สำนักงาน ปปง. มีอำนาจหน้าที่หลักตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการกับทรัพย์สินผู้กระทำความผิดมูลฐาน จำนวน 28 มูลฐาน รวมถึงรับและวิเคราะห์รายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรม นอกจากอำนาจหน้าที่หลักตามกฎหมายดังกล่าว สำนักงาน ปปง. มีบทบาทในการเป็นหน่วยงานหลักด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

2.2 การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สำนักงาน ปปง. มีหน้าที่รับผิดชอบในการปราบปรามผู้กระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยดำเนินการสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ รวมถึงริบเอาผลประโยชน์ที่ได้จากการกระทำความผิดมาเป็นของรัฐ หรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งปัจจุบันมีคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมูลฐานที่ดำเนินการได้ จำนวน 28 มูลฐาน โดยมีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ ถือเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 (5)

2.3 บทบาทการปราบปรามการทุจริตตามมาตรา 3 (5) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สำนักงาน ปปง. มีบทบาทในการปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นภารกิจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 (5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น โดยเป็นการดำเนินการสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษและยึดอายัดทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิดมาเป็นของรัฐ ซึ่งสำนักงาน ปปง. ผลักดันการปราบปรามเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตมาตลอด โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การตัดแรงจูงใจในการทุจริตของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตที่มีจุดมุ่งหมายในการต้องการเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริต ดังนั้น การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดจึงเป็นการปราบปรามผู้กระทำความผิด และป้องปรามผู้ที่มีโอกาสในการกระทำความผิดอีกด้วย โดยสำนักงาน ปปง. มีการขับเคลื่อนการปราบปรามการทุจริตผ่านโครงการสืบสวน ปราบปราม เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน ซึ่งเป็นการดำเนินการสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน







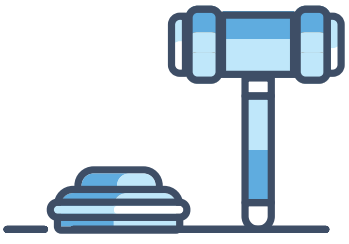
ประสานงานบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปสู่การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริตไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ อาทิ กองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ในการบูรณาการด้านการปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ สำนักงาน ปปง. มีการผลักดันการปราบปรามการทุจริตผ่านการผลักดันการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติม บทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” โดยได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการร่วมกันหรือสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ เป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงเวลาปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจุบันการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว อยู่ระหว่างการพิจารณา

สำนักงาน ปปง. มีบทบาทในการดำเนินการปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ เป็นการดำเนินคดีทางแพ่งกับผู้กระทำความผิดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษ และริบเอาทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดินเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป นอกจากบทบาทในการปราบปรามผู้กระทำความผิดมูลฐานการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐแล้ว การดำเนินการของสำนักงาน ปปง. ยังเป็นตัวเร่งสำคัญในป้องปราบผู้กระทำความผิดด้วยการตัดแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่รัฐในการกระทำความผิดอีกด้วย

นอกเหนือจากอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงาน ปปง. ยังมีบทบาทสำคัญในการจัดทำและขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของประเทศไทย (NRA) เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่ถูกกำหนดขึ้น โดยผลการประเมิน NRA พบว่าความเสี่ยงด้านการฟอกเงินจากการทุจริต ความผิดมูลฐานการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง (High Risk) เนื่องจากมีมูลค่าความเสียหายสูงและมีรูปแบบการยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินที่ซับซ้อน ดังนั้น การกำหนดนโยบายของสำนักงาน ปปง. จึงมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบธุรกรรมของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (PEPs) และการเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบทรัพย์สินเชิงลึกเพื่อลดช่องว่างความเสี่ยงดังกล่าว









3. มูลเหตุจูงใจในการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ

งานวิจัยรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันและปัจจัยที่ส่งผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรภาครัฐพบว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีแรงจูงใจในการทุจริตมีหลายสาเหตุ โดยสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 มูลเหตุจูงใจระดับบุคคล เป็นปัจจัยภายในของเจ้าหน้าที่รัฐ คือ การขาดจรรยาบรรณความซื่อสัตย์ การเข้าถึงโอกาสในการทุจริต พฤติกรรมการลอกเลียนแบบ ค่านิยมส่วนตนและทัศนะคติต่อการทุจริต ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มักมีแรงกระตุ้นสำคัญในการทุจริต คือ เงินหรือทรัพย์สิน ที่เป็นมูลเหตุสำคัญในการทุจริต

3.2 มูลเหตุจูงใจระดับองค์การ เกิดจากระบบการตรวจสอบภายในมีการแทรกแซงและใช้อำนาจของนักการเมือง การบริหารงานของรัฐ และกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหากการดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานของรัฐหย่อนประสิทธิภาพ จะเป็นแรงจูงใจสำคัญในการก่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถกระทำการทุจริตได้โดยง่าย

สามารถสรุปได้ว่า มูลเหตุจูงใจในการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ระดับบุคคล ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดจริยธรรมในการปฏิบัติราชการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อเงินหรือทรัพย์สิน ที่จะได้จากการทุจริต รวมถึงระดับองค์การที่เป็นสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการทุจริตอันเนื่องจากระบบการตรวจสอบ และการแทรกแซงของผู้มีอำนาจรวมถึงกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งแรงจูงใจในการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐนั้น อาจสามารถป้องปรามผ่านรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมแบบการข่มขู่ยังยั้งได้

4. แนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrent Model)

4.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง มีที่มาจากความเชื่อพื้นฐานว่า การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคมไม่อาจย้อนกลับให้ไม่เกิดขึ้นได้ เช่นนั้น การป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีกจึงเป็นสิ่งสำคัญ ถือเป็นการปลูกฝังศีลธรรมให้แก่บุคคลในสังคมอีกด้วย ซึ่งแนวคิดว่า การลงโทษที่สามารถข่มขู่และยับยั้งตัวผู้กระทำผิดที่ได้รับโทษและบุคคลอื่นที่เห็นแบบอย่างจนทำให้เกิดความเกรงกลัวโทษ จนไม่กล้ากระทำผิดขึ้นอีก ซึ่งการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ (1) การยับยั้ง (Incapacitation) เพื่อยับยั้งตัวผู้กระทำผิดที่ถูกลงโทษไม่ให้กระทำผิดซ้ำ โดยเกิดความกลัวเกรงในโทษที่ได้รับ ทำให้ตัดโอกาสในการกระทำผิดอีกครั้ง (2) การป้องกัน (Prevention) เพื่อยับยั้งบุคคลอื่นไม่ให้กระทำผิด โดยการกำหนดโทษต้องมองไปข้างหน้าในอนาคต เพื่อป้องกันโดยมุ่งไปที่ตัวผู้กระทำความผิดไม่ให้กระทำความผิดซ้ำ โดยโทษจะต้องมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ โดย ซีซาร์ เบ็คคาเรีย ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่ง “ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง” (Deterrence Theory) ได้อธิบายว่า การลงโทษที่สามารถข่มขู่ยับยั้ง



ผู้กระทำผิดได้นั้นควรจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (1) การลงโทษต้องทำด้วยความรวดเร็ว (2) ความแน่นอนในการลงโทษ และ (3) ความเคร่งครัดหรือความรุนแรงในการลงโทษ

4.2 หลักการสำคัญ 3 ประการ ในการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งมิให้เกิดการกระทำผิดอีกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1) การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด (Proportionality) โดยการลงโทษต้องมีความเท่าเทียมหรือพอดีกับอาชญากรรม และต้องไม่ใช้วิธีการที่รุนแรงเกินกว่าอาชญากรรมอยู่ในกรอบสัญญาประชาคม ซึ่งรัฐไม่มีอำนาจลงโทษบุคคลเกินความจำเป็น และการลงโทษที่มีระดับมากเกินไปจะเป็นการสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมสำหรับผู้ก่ออาชญากรรมที่หนักกว่าและรุนแรงขึ้นควรต้องลงโทษให้เท่ากับอาชญากรรม ในทางกลับกันการลงโทษที่ไม่เท่ากับอาชญากรรมจะเป็นเหตุจูงใจให้ผู้กระทำผิดประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น

2) การรับรู้ของสาธารณชน (Public Knowledge) การลงโทษไม่อาจข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำผิดได้ จนกว่าการลงโทษนั้นจะเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปของสาธารณชน ซึ่งการลงโทษต้องกระทำอย่างรวดเร็ว จนทำให้สาธารณชนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการลงโทษกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและการลงโทษควรเหมาะสมทางสัญลักษณ์และเข้ากันได้กับอาชญากรรม เพื่อให้สาธารณชนเกิดการเปรียบเทียบระหว่างแรงจูงใจจากการประกอบอาชญากรรมกับการลงโทษที่จะได้รับ อีกทั้งการลงโทษควรมีความแน่นอน

3) กฎหมายกับการลงโทษ เป็นเรื่องที่สาธารณะและมองเห็นได้ อาทิ การพิมพ์หนังสือ ทำให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงกฎหมาย อันจะทำให้ระลึกความทรงจำถึงสัญญาประชาคม สำหรับการลงโทษ โดยเฉพาะอาชญากรรมที่มีความร้ายแรง ควรจะต้องเห็นได้ชัดเจนเพื่อข่มขู่การกระทำผิดอื่น สำหรับอาชญากรรมร้ายแรง การลงโทษเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นงานของสาธารณชนที่จะต้องช่วยกัน

4.3 แนวทางการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง

การลงโทษนำไปสู่การป้องกันสังคมได้ ผ่านการข่มขู่ให้บุคคลเกิดความกลัวการถูกลงโทษ เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำความผิด มีแนวทางดังนี้

1) หลักปริมาณโทษ ถือว่าเป็นเครื่องมือในการข่มขู่ยับยั้งมิให้บุคคลกระทำผิด ตามทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) การกำหนดปริมาณโทษ โดยแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง (1) ปริมาณโทษตามแนวคิดเดิม จำนวนโทษต้องมากกว่าผลที่จะได้รับจากการกระทำผิด เพิ่มโทษชดเชยความไม่แน่นอนของการไม่ได้รับโทษ เพิ่มโทษการกระทำผิดที่เกิดจากนิสัย (2) ปริมาณโทษตามแนวคิดใหม่ ปริมาณโทษต้องมากพอ ที่ทำให้บรรลุผลในการป้องกัน ปริมาณโทษต้องไม่มากเกินไปกว่าความจำเป็นในการบรรลุผลในการป้องกัน

2) หลักความแน่นอนและความรวดเร็วของการลงโทษ เมื่อเกิดการกระทำความผิดต้องจับตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยการลงโทษต้องกระทำอย่างรวดเร็ว

3) หลักการใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือยับยั้งผู้อื่นให้กลัวโทษ คือ การลงโทษต้องทำโดยเปิดเผย และการลงโทษใช้วิธีการที่รุนแรง



ดังนั้น ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง กล่าวโดยสรุปว่าการปราบปรามอาชญากรรมผ่านการลงโทษผ่านกระบวนการยุติธรรม เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลกระทำความผิดซ้ำ และทำให้บุคคลกลัวไม่กล้ากระทำผิด

5. การวิเคราะห์แนวทางการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐตามแบบการข่มขู่ยับยั้ง

บทบาทของสำนักงาน ปปง. คือ การปราบปรามผู้กระทำความผิดมูลฐานการทุจริต ซึ่งเป็นการดำเนินการทางแพ่งในการดำเนินการกับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำความผิด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็น “การตัดแรงจูงใจ” ในการกระทำความผิด เนื่องจากการทุจริตในภาครัฐส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากความต้องการแสวงหาประโยชน์ในรูปของตัวเงินและทรัพย์สิน การดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินจึงเป็นเครื่องมือในการยับยั้งวงจรอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ยังเป็นการป้องปรามเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตให้เกิดความเกรงกลัวในการกระทำความผิดตามแนวทางการป้องกันอาชญากรรมในรูปแบบการข่มขู่ยับยั้ง การป้องปรามเจ้าหน้าที่รัฐไม่ให้กระทำการทุจริตนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ความรวดเร็วในลงโทษ ความแน่นอนในการถูกลงโทษ และความรุนแรงของการลงโทษ ซึ่งการดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงินสามารถตอบโจทย์องค์ประกอบเหล่านี้ผ่านกระบวนการดังนี้ การเพิ่มต้นทุนของการกระทำผิด โดยการใช้อำนาจยึดอายัดทรัพย์สิน ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐตระหนักว่าผลประโยชน์ที่ได้มาจากการทุจริตนั้นไม่คุ้มค่าต่อผลของการกระทำที่จะทำให้ผู้นั้นถูกยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตตกเป็นของแผ่นดินและหากมีการกระทำใดๆ เช่น การโอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพเกี่ยวกับทรัพย์สิน ผู้นั้นต้องถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาความผิดฐานฟอกเงินอีกส่วนหนึ่งด้วย ประกอบกับการสร้างความตระหนักรู้และความเกรงกลัว การบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องและไม่เลือกปฏิบัติ นำไปสู่การสร้างบรรทัดฐานทางสังคมว่าไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนได้ศึกษากรณีศึกษาการบังคับใช้กฎหมาย รายคดีกรณีวัดพระบาทน้ำพุ เป็นคดีทุจริตยักยอกเงินบริจาคขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อศรัทธาประชาชน โดยตำรวจสอบสวนกลางบุกรวบ พระราชวิสุทธิประชานาถ (อลงกต ติกฺขปญฺโญ) อดีตเจ้าอาวาส และหมอบี ทูตสื่อวิญญาณ ในข้อหายักยอกเงินและฟอกเงิน ซึ่งในคดีนี้ สำนักงาน ปปง. ได้ใช้อำนาจตามกฎหมายฟอกเงินเข้าดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดส่งผลให้มีการยึดและอายัดทรัพย์สินจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างคดีสำคัญที่ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น กรณีการทุจริตจากโครงการรับจำนำข้าวและการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐรายคดี นาย อ. กับพวก กรณีรายคดีพลตำรวจโท พ. กับพวก กรณีสำนักงานพระพุทธศาสนารายคดี นาย น. กับพวก และกรณีการร้องเรียนการทุจริตในการจัดซื้อสารเคมีผลิตภัณฑ์กำจัดศัตรูพืชเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีโรคระบาดด้านพืช ซึ่งมีทรัพย์สินที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า แม้ผู้กระทำผิดมีการกระจายทรัพย์สินหรืออำพรางในรูปแบบวัตถุมงคลและอสังหาริมทรัพย์

แต่ด้วยกลไกการตรวจสอบเส้นทางการเงินของสำนักงาน ปปง. สามารถติดตามและยึด อายัดทรัพย์สินเหล่านั้นกลับคืนสู่แผ่นดินได้ อันเป็นรูปธรรมของการปราบปรามการทุจริต และเป็นการป้องปราบในรูปแบบการข่มขู่ยับยั้งที่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวอย่างแท้จริง

6. บทสรุป

จากการศึกษาพบว่า สำนักงาน ปปง. มีบทบาทในการปราบปรามการทุจริต ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 (5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการฯ โดยการยึดอายัดทรัพย์สินของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิด เพื่อตัดวงจรอาชญากรรมและแรงจูงใจในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสำนักงาน ปปง. มีการดำเนินงานผ่านการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย โดยสำนักงาน ปปง. ดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน และการบริหารจัดการของสำนักงาน ปปง. ในปัจจุบันความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีจำนวน 28 มูลฐาน และมีผู้กระทำความผิดทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณสืบสวน สอบสวน ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินกับผู้กระทำความผิด ดังนั้น ข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวกับบทบาทของสำนักงาน ปปง. ในการปราบปรามการทุจริตจะเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผ่านการยกระดับการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต และแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบการข่มขู่ยับยั้งมีบทบาทสำคัญในการใช้เป็นแนวทางในการป้องปรามการทุจริตที่เกิดขึ้นในภาครัฐได้

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติ สัตรัตน์, ฤเดช เกิดวิชัย, และดวงสมร โสภณธาดา. (2564). *รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันและปัจจัยที่ส่งผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรภาครัฐ [A model of corruption and factors leading to corruption in the public sector].* มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ณัฐฐ์วัฒน์ สุทธิโยธิน. (3 พฤษภาคม 2557). *กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง.* https://41716.blogspot.com/

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2567). *รายงานประจำปี 2566.* ออนป้า

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินร่วมกับสำนักศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2565). *รายงานการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของประเทศไทย.* สำนักงาน ปปง.

Thai Publica. *ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันปี 2566 ไทยอยู่อันดับ 108.* 30 มกราคม 2567. https://thaipublica.org/2024/01/corruption-perception-index-2023/

เรื่องเล่า “สำนักงาน ปปง.” กับ PDPA

นางศรีภูพาน ขจัดภัย
นิติกรชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เป็นที่ทราบกันดีว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 หรือที่รู้จักกันในชื่อ PDPA (Personal Data Protection Act) มีผลบังคับใช้อย่างจริงจังแล้วตั้งแต่กลางปี 2565 หลังจากขยายเวลาวันมีผลใช้บังคับเพื่อให้องค์กรธุรกิจที่มีฐานข้อมูลลูกค้าได้ปรับตัวและเตรียมการรับมือกับการจัดการข้อมูลของตน หลายท่านอาจเข้าใจว่าสำนักงาน ปปง. เป็นหน่วยงานรัฐที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งอาจเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องทั้งหมด เนื่องจากสิ่งที่กฎหมายยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามก็แต่เฉพาะหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น แต่สำหรับหน้าที่การรักษาข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลให้มีความมั่นคงปลอดภัยตามมาตรฐาน[1] สำนักงาน ปปง. ยังคงต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย



ภาพจาก : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ที่มากฎหมาย PDPA

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่า PDPA เป็นกฎหมายไทยที่มีต้นแบบแนวคิดมาจากต่างประเทศ คือ General Data Protection Regulation 2016 (GDPR) ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับใหม่ของสหภาพยุโรป (แทนที่ฉบับเดิมที่เรียกว่า Directive 46/95/EC)[2] โดย GDPR เกิดขึ้นจากแนวคิดที่สหภาพยุโรปพยายามจะรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัว (The right to privacy) ผ่านตัวกฎหมาย เนื่องจากสิทธินี้เป็นสิทธิสำคัญที่ถูกรองรับไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป พ.ศ. 2493 ซึ่งระบุว่า “ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพในชีวิตส่วนตัวและครอบครัวที่อยู่อาศัย



ภาพจาก : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

[1] มาตรา 4 บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(2) การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ซึ่งรวมถึงความมั่นคงทางการคลังของรัฐ หรือการรักษาความปลอดภัยของประชาชน รวมทั้งหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นิติวิทยาศาสตร์ หรือการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

ฯลฯ

ฯลฯ

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) และ (6) และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานที่ได้รับยกเว้นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง ต้องจัดให้มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามมาตรฐานด้วย

[2] The European Data Protection Directive (Directive 95/46/EC) on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data) is adopted on 24 October 1995

และการติดต่อสื่อสารของตน”[3] แต่เมื่อนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปทำให้ข้อมูลบุคคลที่ถูกจัดเก็บรั่วไหลง่าย และยังถูกนำไปใช้ในทางเสียหาย หลักการตามข้อบังคับเดิมไม่เพียงพอจะรับมือกับการละเมิด สหภาพยุโรปจึงขยายความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้เข้มข้นชัดเจน โทษปรับรุนแรง รวมถึงการขยายสิทธิส่วนบุคคลในการจัดการข้อมูลของตนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วยุโรปและที่สำคัญ คือ การให้ความคุ้มครองข้อมูลพลเมืองยุโรป ไม่ว่าข้อมูลจะเก็บอยู่ที่ใดก็ตาม

ข้อมูลส่วนบุคคล คืออะไร

เดิมทีเราอาจมองข้ามความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคล เพราะคุ้นชินกับการกรอกข้อมูลส่วนตัว (ด้วยความบริสุทธิ์ใจ) ให้กับร้านค้า ธนาคาร หน่วยงาน หรือองค์กรใด เพื่อแลกกับสินค้าหรือบริการ จนกระทั่งสังคมเริ่มตั้งคำถามเมื่อเกิดเหตุการณ์รุกล้ำความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เช่น ข้อมูลส่วนตัวหรือภาพถ่ายหน้าบัตรประชาชนบนกระดาษ reused ใส่ขนม, รับโทรศัพท์ขายสินค้าหรือบริการวันละหลาย ๆ ครั้ง มีโฆษณาขายสินค้าหรือบริการแจ้งเตือนบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือ แก๊งคอลเซ็นเตอร์ที่โทรศัพท์มาหลอกลวง หรือแม้กระทั่งปรากฏข่าวข้อมูลการรักษาพยาบาลคนไข้หลุดหายจากโรงพยาบาล เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้นอกจากจะสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับบุคคลแล้วยังก่อให้เกิดความเสียหายทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจตามมา



ดังนั้น กฎหมาย PDPA ของประเทศไทยจึงได้มุ่งคุ้มครอง “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Data) โดยเฉพาะในการนี้กฎหมายกำหนดนิยามข้อมูลส่วนบุคคลไว้ว่า หมายถึง “ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ” แปลความได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคล คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลนั้นหรือข้อมูลพื้นฐานหรือข้อมูลใด ๆ ที่สามารถระบุตัวเจ้าของข้อมูลนั้นได้ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ วันเกิด อีเมล การศึกษา เพศ อาชีพ รูปถ่าย ข้อมูลทางการเงิน และยังรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) ด้วย เช่น ข้อมูลทางการแพทย์หรือสุขภาพ ข้อมูลทางพันธุกรรมและไบโอเมทริกซ์ เชื้อชาติ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสหภาพแรงงาน เป็นต้น

สถานะสำนักงาน ปปง. ตามกฎหมาย PDPA

สำนักงาน ปปง. เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายกำหนด[4] ทั้งการบังคับใช้มาตรการทางการเงินเพื่อป้องกันและการปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ทั้งการปฏิบัติงานด้านเลขานุการให้แก่คณะกรรมการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการ ปปง. คณะกรรมการธุรกรรม คณะทำงานกำหนดรายชื่อบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งควรได้รับการ

[3] The right to privacy is part of the 1950 European Convention on Human Rights, which states, “Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.” From this basis, the European Union has sought to ensure the protection of this right through legislation

[4] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

เฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด คณะกรรมการพิจารณากำหนดรายชื่อตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 นอกจากนี้ ยังต้องปฏิบัติงานในฐานะสำนักงานที่ควบคุมทะเบียนทรัพยากรบุคคล ซึ่งภารกิจเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนทั่วไปและข้อมูลของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้วย หรือ ข้อมูลผู้ขอใช้งานระบบสารสนเทศ (User) แสดงให้เห็นว่าสำนักงาน ปปง. เป็นนิติบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้กฎหมาย 2 ฉบับ[5] จึงย่อมมีสถานะเป็น **"ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล"** (Data Controller) ตามกฎหมาย PDPA โดยอำนาจการตัดสินใจที่ว่า คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนครอบครอง ส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของการเป็น "ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล" ที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ อาทิเช่น ต้องมีการรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อป้องกันการนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ป้องกันไม่ให้มีการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอม และต้องลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลหลังจากพ้นระยะเวลาในการเก็บ หรือหากมีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล สำนักงานต้องรีบแจ้งต่อสำนักงานคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใน 72 ชั่วโมงนับตั้งแต่ทราบเรื่อง รวมถึงการจัดบันทึกรายการของกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Record of Processing Activity) เป็นต้น

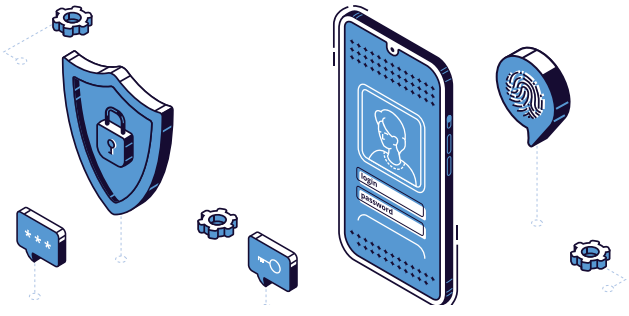
หน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ตามกฎหมาย PDPA

กฎหมาย PDPA มีหลักการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลว่าห้ามเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นก่อน เว้นแต่มีฐานทางกฎหมาย (Lawful Basis) รองรับให้ดำเนินการได้ และภายใต้การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. รวมถึงผู้มีหน้าที่รายงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายฯ พบว่า มีหลายกิจกรรมที่ต้องดำเนินการกับข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้มาตรการทางแพ่งในการยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดบรรลุผล ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของกิจกรรมเหล่านี้ล้วนได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลตามกฎหมาย PDPA ยกตัวอย่างเช่น

ภารกิจของสำนักงาน ปปง./ผู้มีหน้าที่รายงาน	กฎหมาย PDPA	ฐานทางกฎหมาย (Lawful Basis)
• รับรายงานธุรกรรมทางการเงิน รายงานธุรกรรมอิเล็คทรอนิกส์และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (STR) ตามที่ พ.ร.บ. ปปง.ฯ กำหนด	มาตรา 24 (6)	การปฏิบัติตามกฎหมาย (Legal Obligation)
• การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนคดีฟอกเงินและการยึด/อายัดทรัพย์สิน	มาตรา 24 (4)	ภารกิจสาธารณะ/อำนาจรัฐ (Public Task)
• การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD)	มาตรา 24 (5)	ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย (Legitimate Interest)

[5] อ้างแล้ว 4

ในการปฏิบัติงานของสำนักงาน ปปง. ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลการทำธุรกรรมหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการใช้ระบบการส่งรายงานธุรกรรมทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (AMLO Electronic Reporting System : AERS) และระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 (Electronic Reporting System: ERS) การรับส่งรายงานธุรกรรม หรือ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งยึดหรืออายัดชั่วคราว (คำสั่ง ย.) การประกาศรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดเหล่านี้ สำนักงานได้รับยกเว้น ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย PDPA เพราะมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันเป็นฐานทางกฎหมายที่ให้ดำเนินการได้โดยไม่จำต้องขอความยินยอมเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล แต่สำนักงาน ปปง. ยังคงมีหน้าที่รักษาข้อมูลส่วนบุคคลให้มีความมั่นคงปลอดภัย ตามประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาใช้บังคับด้วย เช่น การมีระบบป้องกันมิให้ข้อมูลดังกล่าวสูญหาย ถูกใช้ เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบด้วย นอกจากนี้ กฎหมาย PDPA ยังให้สิทธิเจ้าของข้อมูลย่อมสามารถคัดค้านการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลของตน (ตามนัยมาตรา 32 และมาตรา 33) โดยอาจขอให้สำนักงาน ปปง. ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้เช่นกัน





กระบวนการที่สำนักงาน ปปง. ต้องปฏิบัติ

เมื่อบทบาทของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้กฎหมาย PDPA มีความสำคัญเป็นอย่างมาก กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีหน้าที่ในการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการประมวลผล หน้าที่รักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล หน้าที่แจ้งเหตุในกรณีข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหล หน้าที่เก็บบันทึกรายการประมวลผลข้อมูล รวมถึงหน้าที่ในการตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย ซึ่งการจะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะต้องดำเนินการค่อยเป็นค่อยไปโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน ขณะเดียวกันบุคลากรก็จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนครอบครองไว้ จึงจะทำให้การขับเคลื่อนการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย

ที่ผ่านมาสำนักงาน ปปง. ได้ดำเนินการตามที่กฎหมาย PDPA กำหนดไว้แล้วบางส่วน หากแต่ยังมีอีกหลายกระบวนการที่อยู่ระหว่างการจัดทำและจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากกอง/ศูนย์/กลุ่ม ซึ่งหากดำเนินการครบทุกกระบวนการแล้ว ย่อมจะเป็นการส่งเสริมการจัดทำข้อมูลของสำนักงาน ปปง. ให้เป็นระบบมีมาตรฐานความปลอดภัย สามารถสนับสนุนให้การบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานที่มีประสิทธิภาพตามเป้าประสงค์ของกฎหมาย PDPA ตัวอย่างกระบวนการที่สำนักงาน ปปง. ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย PDPA เช่น

ลำดับที่	กระบวนการ	ดำเนินการแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ
1.	แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Officer หรือ DPO)" เพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงาน ปปง. เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือการปฏิบัติใด ๆ ตามกฎหมาย PDPA รวมถึงการประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหากสำนักงาน ปปง. มีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ครอบครอง	•	
2.	อบรมให้ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลที่ สำนักงาน ปปง. ครอบครอง รวมถึงเรื่องกฎหมาย PDPA เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตระหนักว่าการดูแลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหน้าที่ของทุกคน	•	
3.	กำหนดประเภทข้อมูลเพื่อจะสามารถประเมินความเสี่ยงในการประมวลผลและนำข้อมูลส่วนบุคคลมาใช้งานได้อย่างถูกต้อง		•
4.	จัดทำบันทึกรายการของกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Records of Processing Activity) เพื่อจัดทำและเก็บรักษาบันทึกรายการของกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไว้ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด		•
5.	สำนักงานต้องจัดทำ “นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” (Privacy Policy) เป็นเอกสารที่แสดงถึงวัตถุประสงค์ที่สำนักงาน ปปง. เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล กระบวนการจัดเก็บ รูปแบบข้อมูลที่จัดเก็บ รวมทั้งระบุสิทธิตามกฎหมายของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล	•	
6.	สำนักงานต้องจัดทำระบบป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล รวมถึงพัฒนากระบวนการแจ้งเตือนกรณีมีข้อมูลรั่วไหล (Breach Notification)		•



ความรับผิดตามกฎหมาย PDPA

กฎหมาย PDPA กำหนดให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้มั่นใจว่าสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชนได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีความแพร่หลายและรวดเร็วเช่นในปัจจุบันนี้ และเพื่อเป็นการสร้างความระมัดระวังต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้น กฎหมาย PDPA จึงกำหนดความรับผิดไว้อีกทางหนึ่ง ซึ่งจะเป็นความรับผิดแบบใดขึ้นกับลักษณะของความผิดนั้น ๆ ได้แก่

ความรับผิดทางแพ่ง – การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย แล้วทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่ที่มีกฎหมายให้อำนาจ)

ความรับผิดทางอาญา - การใช้หรือเปิดเผย ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอาจต้องโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ยอมความได้) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้บุคคล ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลต้องร่วมรับผิดด้วยหากมีการสั่งการ/กระทำการ/ละเว้นไม่สั่งการ/ ละเว้นไม่กระทำการ จนเป็นเหตุให้นิติบุคคลกระทำความผิด โดยบทลงโทษจะขึ้นอยู่กับฐานความผิด



ความรับผิดทางปกครอง - มีกำหนดโทษไว้ตั้งแต่ 5,000,000 – 1,000,000 บาท ตามแต่ลักษณะฐานความผิด เช่น โทษปรับทางปกครองไม่เกิน 1,000,000 บาท สำหรับกรณีไม่ได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (DPO) หรือไม่ได้แจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบก่อนหรือระหว่างเก็บรวบรวม ; โทษปรับทางปกครองไม่เกิน 3,000,000 บาท สำหรับกรณีเกิดข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหลแล้ว ไม่แจ้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทราบภายใน 72 ชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุ หรือเก็บข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกินจำเป็น หรือเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล (โดยไม่มีฐานทางกฎหมายอื่นรองรับ) ; โทษปรับทางปกครองไม่เกิน 5,000,000 บาท กรณีผู้ควบคุมข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูลละเอียดอ่อนโดยไม่ได้รับความยินยอม หรือ กรณีใช้หรือเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอม หรือนอกขอบเขตวัตถุประสงค์ เป็นต้น



บทสรุป

กฎหมาย PDPA เป็นกฎหมายใหม่ที่ปรับทัศนคติของคนในสังคมให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมาก โดยสร้างชุดความคิดว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดการละเมิดได้ง่ายดายเช่นในอดีต และการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลทุกครั้งจะต้องได้รับความยินยอม (Consent) จากเจ้าของข้อมูลด้วย เพราะหากเกิดเหตุการณ์ข้อมูลรั่วไหลหรือข้อมูลถูกละเมิด ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมโดยปราศจากความยินยอม จากเจ้าของข้อมูลต้องรับผิด หรือแม้จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็ตาม หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ หรือจัดเก็บเกินระยะเวลาที่กำหนด หรือไม่ดูแลรักษาข้อมูลนั้น ให้ปลอดภัยปกป้องการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลย่อมมีความผิดด้วยเช่นกัน

ที่ผ่านมาการลงโทษปรับหรือโทษทางปกครองกับผู้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหลายแห่ง สร้างความตื่นตัวให้กับภาคธุรกิจอย่างมากและสร้างบรรทัดฐานถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นรูปธรรมมากกว่าเพียงแค่มีนโยบายเท่านั้น สำหรับสำนักงาน ปปง. ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่ครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลหลายประเภทหลายรูปแบบ ทั้งข้อมูลทั่วไป ข้อมูลอ่อนไหว ทั้งในรูปแบบกระดาษ อิเล็กทรอนิกส์ หรือไฟล์ข้อมูล (Data File) ก็อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนทั้งแนวคิด วิธีการจัดเก็บข้อมูล เทคโนโลยี และกระบวนการทำงานต่าง ๆ เพื่อรองรับการปฏิบัติงานทุกมิติ และแม้ว่าสำนักงาน ปปง. จะได้รับการยกเว้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย PDPA ก็ตาม แต่สำนักงาน ปปง. ยังคงมุ่งมั่นตั้งใจและให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล การนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการจัดเก็บเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลของทุกคนอย่างดีที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

The European Data Protection Directive (Directive 46/95/EC) on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data) is adopted on 24 October 1995

The right to privacy is part of the 1950 European Convention on Human Rights, which states, “Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.” From this basis, the European Union has sought to ensure the protection of this right through legislation

กลยุทธ์การสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการออกกำลังกาย



พันตำรวจโท เลิศวุฒิ กุหลาบแก้ว
นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

บทนำ

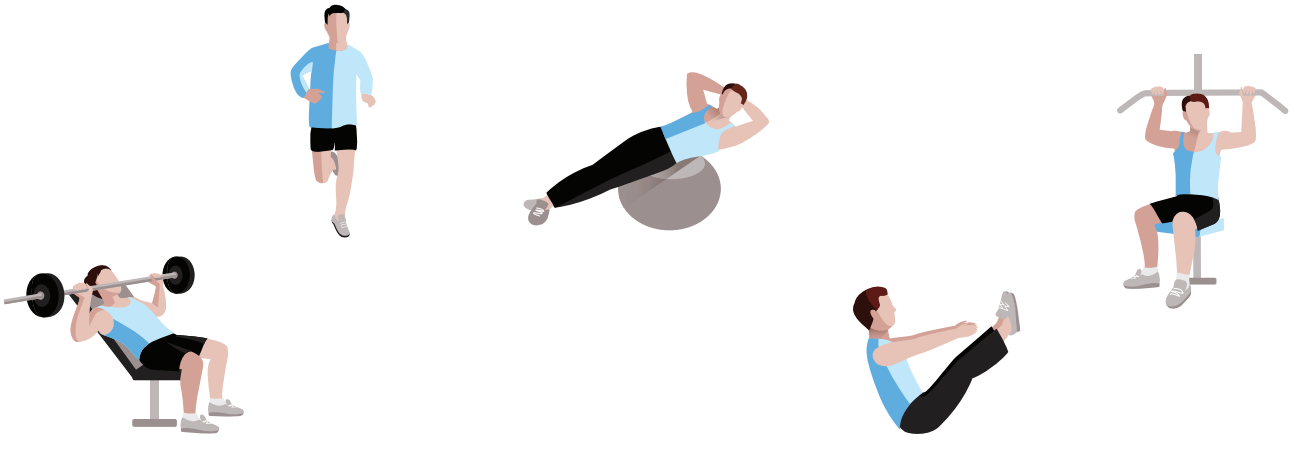
บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพด้วยการออกกำลังกาย ซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคมและการทำงานที่เปลี่ยนไปทำให้ประชาชนในวัยทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพเพราะมีข้อจำกัดเรื่องเวลาที่มีและเรื่องภาระงานซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการทำงานเพื่อให้บริการประชาชนในภาพรวมและกระทบกับระบบงานโดยรวมของภาครัฐ

การศึกษากลยุทธ์สร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพด้วยการออกกำลังกายเป็นการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยนำปัญหาและข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้เหมาะสม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันการออกกำลังกายเป็นเรื่องที่ประชาชนในวัยทำงานตระหนักและให้ความสำคัญมากกว่าสมัยก่อน โดยเริ่มใส่ใจต่อสุขภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับทางภาครัฐได้จัดพื้นที่สาธารณะสำหรับการออกกำลังกายให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึง อีกทั้งสื่อสังคมออนไลน์ก็ได้ มีการเผยแพร่ข่าวสารการออกกำลังกายหรือการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ให้ประชาชนตระหนักถึงการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนก็ได้เข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรภายในองค์กรได้ออกกำลังกายมากขึ้น ตามแนวทาง Work-Life Balance อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนพบว่ายังมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ทำให้บุคลากรภาครัฐไม่สามารถออกกำลังกายได้ โดยแนวทางหนึ่งที่ต่างประเทศนำมาใช้ คือ การออกเป็นกฎหมายหรือนโยบายรัฐที่ชัดเจน รวมถึงการกำหนดกรอบเวลา การทำงานที่ชัดเจน ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรภาครัฐจัดหาสถานที่ในการออกกำลังกายในที่ทำงานให้กับบุคลากร เพราะการออกกำลังกายจะทำให้บุคลากรมีสุขภาพแข็งแรง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตาม “หลักการองค์กรแห่งความสุข” นั่นเอง

การขับเคลื่อนองค์กรเข้าสู่รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ตามแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของรัฐบาลในปัจจุบันเป็นเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับแผนการพัฒนาประเทศ ภายใต้แนวคิดที่ถือประโยชน์สุขของประชาชนให้สามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชน ให้ครอบคลุมมากที่สุด ทำให้ทุกหน่วยงานต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานและเกิดการปรับเปลี่ยน “กระบวนทัศน์ (Paradigm)” เข้าสู่บริบทการบริหารจัดการภาครัฐรูปแบบใหม่

การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงทางสังคม นโยบายภาครัฐและเป้าหมายองค์กรที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้น ไม่ได้จำกัดเพียงกระบวนการทำงาน แนวความคิด (Thinking) และวิธีปฏิบัติ (Action) เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงกระบวนการทางความคิดและมุมมองโดยรวมของสังคมที่เปลี่ยนแปลง การปรับเปลี่ยนเพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ในบางครั้ง อาจสร้างความเครียด ความกดดันให้กับบุคลากรอันเนื่องมาจากความคาดหวังของตนเอง หัวหน้างาน องค์กร รวมถึงประชาชนผู้รับบริการ นอกจากปริมาณงานที่รับผิดชอบจะเพิ่มมากขึ้นแล้วยังต้องศึกษาหาความรู้ให้เท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิธีปฏิบัติงานที่ต้องเกิดการปรับเปลี่ยนอยู่บ่อยครั้ง ปริมาณงานที่มีมากขึ้นขององค์กรอันไม่สอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ อาจส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการทำงานให้ลดลง ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด งานที่ได้มีคุณภาพงานต่ำ หรือกระทั่งทำให้เกิดปริมาณงานค้างสะสมไว้เป็นจำนวนมาก ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบทำให้องค์กรไม่สามารถขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แล้วองค์กรจะแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างไร บุคลากรภายในองค์กรจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างไร องค์กรจะทำให้บุคลากรมีความสุขได้อย่างไร จึงเป็นที่มาของการเขียนบทความในครั้งนี้ เนื่องจากผู้เขียนพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่สามารถสร้างความสุขและสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ (Teamwork) คือ ปัจจัยในเรื่องสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ในการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา โดยมีงานวิชาการและงานวิจัยเป็นตัวบ่งชี้ว่า กิจกรรมออกกำลังกาย กิจกรรมสันทนาการด้วยการเล่นกีฬาสามารถขับเคลื่อนองค์กรที่มีประสิทธิภาพตามแนวทางหลักการองค์กรแห่งความสุขทำให้บุคลากรภายในองค์กรมีความสุขได้เช่นกัน โดยผู้เขียนจะขอแบ่งบทความนี้ออกเป็นสามส่วน ได้แก่ ส่วนแรกเป็นการอธิบายเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการออกกำลังกาย ส่วนที่สองเป็นการอธิบายถึงประโยชน์ของการออกกำลังกายที่มีต่อสุขภาพและการทำงาน และส่วนสุดท้าย คือ กลยุทธ์สร้างสุขภาวะที่ดีให้กับบุคลากรภาครัฐในยุคดิจิทัล



1. ความหมาย และประเภทของการออกกำลังกาย

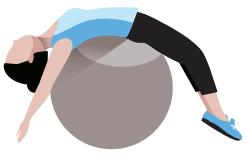
1.1 ความหมายของการออกกำลังกาย

ความหมายของคำว่า “การออกกำลังกาย” นั้น มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย โดยตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) หมายถึง การใช้กำลังและแรงในการบริหารร่างกายเพื่อให้ร่างกายมีความแข็งแรง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ร่างกายได้มีการเผาผลาญสารอาหารมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลให้ระบบต่าง ๆ ในร่างกายทำงานได้ดีขึ้น ดร. รัสเซลล์ อาร์ (Russell R. Pate) และคณะ จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซาท์แคโรไลนา โคลัมเบีย ให้ความหมายของ “การออกกำลังกาย” ไว้ว่า หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีการวางแผน หรือมีการเตรียมตัวโดยจะเป็นกิจกรรมที่มีการกระทำซ้ำ ๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเพิ่มหรือคงไว้ซึ่งสมรรถภาพทางร่างกาย จารินี ยศปัญญา และคณะ ให้ความหมายว่า “การออกกำลังกาย” หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ทำให้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสังคม โดยใช้กิจกรรมง่าย ๆ หรือกติกาการแข่งขันง่าย ๆ เช่น เดิน วิ่ง กระโดดเชือก การบริหารร่างกาย การยกน้ำหนัก เป็นต้น











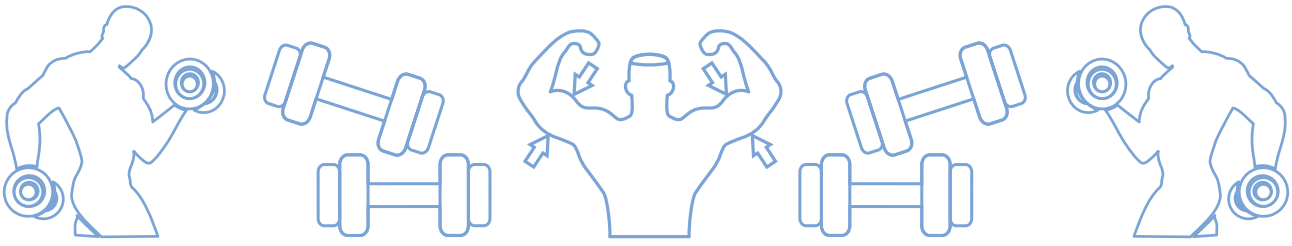


1.2 ประเภทของการออกกำลังกาย

ประเภทของการออกกำลังกาย สามารถแบ่งออกตามหลักใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท ดังนี้

1.2.1 การออกกำลังกายแบบคาร์ดิโอ (Cardiovascular Training)

การออกกำลังกายแบบคาร์ดิโอ Cardiovascular Training หรือ Cardio หรือ Aerobic Training โดย “Cardio” หมายถึง การออกกำลังกายที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างต่อเนื่องติดต่อกันเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง การออกกำลังกายประเภทนี้จะแบ่งเป็นการออกกำลังที่มีความเข้มข้นต่ำถึงความเข้มข้นปานกลาง เช่น การเดิน การวิ่ง การปั่นจักรยาน การว่ายน้ำ การเต้นแอโรบิก เป็นต้น การออกกำลังกายแบบคาร์ดิโอนี้จะทำให้หัวใจจะทำงานหนักขึ้น เพื่อสูบฉีดเลือดไปยังกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ในขณะที่ออกกำลังกาย ส่งผลให้ร่างกายต้องการออกซิเจนมากขึ้น เมื่อมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้ระบบไหลเวียนโลหิตดีขึ้น หัวใจแข็งแรง เกิดการเผาผลาญพลังงานและไขมันตามมา การออกกำลังกายประเภทนี้จึงได้รับความนิยมในกลุ่มบุคคลที่ต้องการลดน้ำหนัก โดยเฉพาะการคาร์ดิโอที่มีชื่อว่า “Interval Training” ซึ่งเป็นรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความหนักในการฝึกเพิ่มสมรรถนะของผู้ฝึก เน้นการออกกำลังแบบหนักสลับเบา โดยรูปแบบที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน คือ การออกกำลังกายแบบ “HIIT (High Intensity Interval Training)” ที่เป็นการออกกำลังหนักสลับเบาในแบบที่เข้มข้นขึ้น เช่น วิ่งเร็วสุดแรงเกิด ช่วงเวลาสั้น ๆ แล้วกลับมาเดินเร็ว เป็นต้น

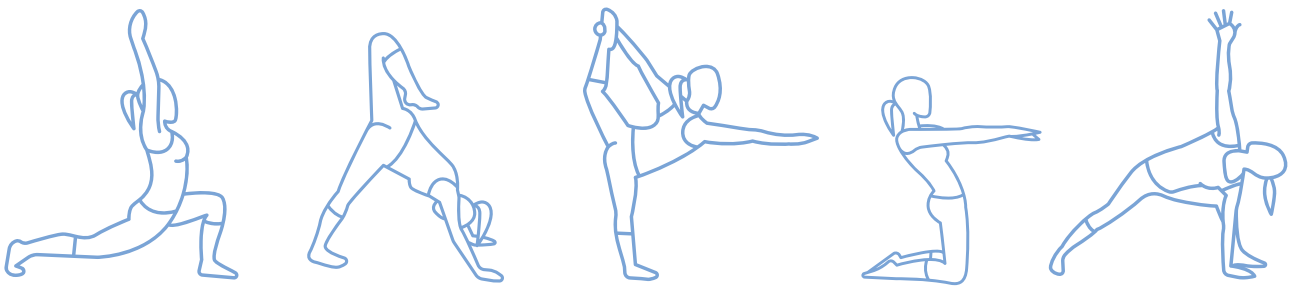


1.2.2 การฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (Strength Training)

การฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (Strength Training) เป็นการออกกำลังกายที่มีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายโดยอาศัยการต้านแรงต้านของน้ำหนัก โดยค่อย ๆ เพิ่มน้ำหนักหรือแรงต้านขึ้นเป็นลำดับตามระดับความแข็งแรงของร่างกาย การออกกำลังกายรูปแบบนี้จะใช้กล้ามเนื้อแบบหดและยืดเป็นช่วงจังหวะซ้ำ ๆ ในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยมีการพักแล้วทำซ้ำสลับกัน เช่น การเล่นเวท การยกน้ำหนัก เป็นต้น การออกกำลังกายประเภทนี้จะทำให้ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เส้นเอ็นต่าง ๆ เกิดความยืดหยุ่นและเพิ่มความแข็งแรงจะทำให้สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถใช้เป็นพื้นฐานเพื่อต่อยอดไปสู่การเล่นกีฬาในรูปแบบอื่นที่ต้องการความแข็งแรง ทนทานของกล้ามเนื้อ และช่วยให้กล้ามเนื้อมีขนาดใหญ่ขึ้นได้ตามต้องการของผู้ออกกำลังกาย

1.2.3 การออกกำลังกายแบบยืดหยุ่นร่างกาย (Flexibility Training)

การออกกำลังกายแบบยืดหยุ่นร่างกาย หรือ Flexibility Training เป็นประเภทของการออกกำลังกายควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความแข็งแรง ฝึกฝนการทรงตัว และความทนทานของกล้ามเนื้อ โดยเป็นการออกกำลังกายที่มีการเคลื่อนไหวของข้อต่อต่าง ๆ ของร่างกาย ให้ข้อต่อสามารถเคลื่อนไหวได้เต็มประสิทธิภาพ และฝึกความยืดหยุ่นผ่อนคลายของกล้ามเนื้อบริเวณข้อต่อต่าง ๆ ทั้งร่างกาย การออกกำลังกายประเภทนี้ได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ออกกำลังกายในปัจจุบันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้ออกกำลังกายที่เป็นสตรี เช่น โยคะ พิลาทีส รำมวยจีน ไทเก๊ก ยิมนาสติก เป็นต้น การออกกำลังกายประเภทนี้จะช่วยผ่อนคลายผ่านการควบคุมการหายใจในขณะยืดกล้ามเนื้ออย่างช้า ๆ ช่วยฝึกสมาธิ เพิ่มประสิทธิภาพในการเคลื่อนไหวร่างกายและช่วยลดการปวดเมื่อยของกล้ามเนื้อหลังที่เป็นปัญหาของกลุ่มบุคคลที่ทำงานออฟฟิศ



2. ประโยชน์ของการออกกำลังกาย

ประโยชน์ของการออกกำลังกายมีมากมาย นอกจากจะส่งผลต่อสุขภาพ การเข้าสังคม การสร้างเครือข่าย และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานในองค์กร ยังพบว่าการออกกำลังกายยังถูกใช้เป็นการรวมกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมทางสังคมโดยไม่มีการแบ่งเชื้อชาติ อาชีพ ฐานะ วัยหรือเพศของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยสรุปได้เป็น 4 ข้อ ดังนี้

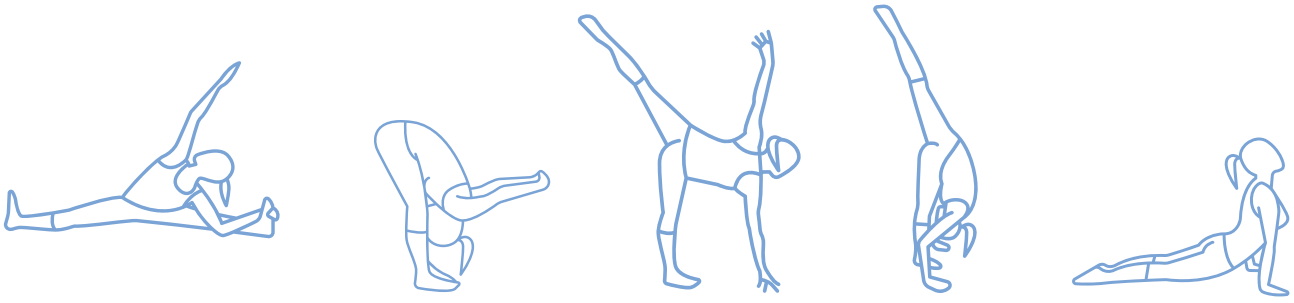
2.1 สุขภาพดีด้วยการการออกกำลังกาย

ประโยชน์ข้อแรกของการออกกำลังกายเป็นประโยชน์ที่เกิดกับสุขภาพร่างกาย รวมถึงสุขภาพจิตใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ผู้อ่านทุกท่านรวมถึงบุคคลทั่วไปยอมรับร่วมกันว่า การออกกำลังกายเป็นพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่สำคัญ มีส่วนช่วยในการป้องกันภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่าง ๆ ได้ มีผลดีต่อสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความสุขในชีวิต เช่น ทำให้อารมณ์ดี ร่าเริงแจ่มใส ลดความวิตกกังวลและความตึงเครียด ซึ่งประโยชน์ของการออกกำลังกายมีทั้งประโยชน์ด้านร่างกาย เพราะหากผู้อ่านสืบค้นประโยชน์ของการออกกำลังกายจะพบว่ามีผู้กล่าวถึงประโยชน์ไว้อย่างมากมายหลากหลาย โดยการออกกำลังกายจะทำให้อวัยวะและระบบต่าง ๆ ของร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้ปอดและหัวใจแข็งแรงขึ้น เพิ่มออกซิเจนในร่างกายและสมองทำให้ทั้งร่างกายและสมองดีขึ้น ช่วยลดความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ช่วยในเรื่องสุขภาพของผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคความดันโลหิตทำให้ความดันโลหิตลดลง ลดโอกาสในการป่วยเป็นโรคเบาหวานและโรคหลอดเลือดอุดตัน เป็นต้น และเมื่อออกกำลังกายติดต่อกันประมาณ 15 – 20 นาทีขึ้นไป ร่างกายจะหลั่งสาร Endorphins ออกมา ซึ่งเป็นสารที่ทำให้ร่างกายมีความสุขทำให้จิตใจสบาย สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดจะช่วยให้เกิดประโยชน์ด้านจิตใจและอารมณ์ ประโยชน์ด้านสติปัญญา และประโยชน์ด้านสังคม ในที่สุดเมื่อเรามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีย่อมทำให้การเข้าสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น

2.2 การออกกำลังกายส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ

ตามที่ได้กล่าวถึงการมีสุขภาพดีด้วยการออกกำลังกายไว้ข้างต้น โดยเฉพาะการช่วยให้สมองปลอดโปร่ง ช่วยเรื่องการนอนหลับทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น ช่วยเรื่องสมาธิ ทำให้ผ่อนคลายและช่วยให้ห่างจากโรคซึมเศร้าที่กำลังระบาดในกลุ่มวัยทำงานในปัจจุบัน





งานวิจัยที่มีการตีพิมพ์ในวารสาร Occupational and Environmental Medicine พบว่า การออกกำลังกายช่วยเพิ่มสมาธิและประสิทธิภาพการทำงาน เพราะการออกกำลังกายช่วยเพิ่มการไหลเวียนของเลือดไปยังสมอง ทำให้มีสมาธิมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยความคิดสร้างสรรค์และทักษะในการแก้ปัญหา ช่วยเพิ่มทักษะการทำงานหลายอย่างพร้อมกันได้เป็นอย่างดี และมีการศึกษาวิจัยพบว่า การเดินท่ามกลางธรรมชาติเพียง 5 นาทีก็เพียงพอที่จะรีเซ็ตและลดความเหนื่อยล้าทางจิตใจได้ การส่งเสริมให้พนักงานออกไปเดินเล่นข้างนอกไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมสุขภาพกายเท่านั้น แต่ยังช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตช่วยให้พนักงานจัดการกับความเครียดได้ และพบว่าการออกกำลังกายแบบแอโรบิกช่วยลดความทุกข์ทางจิตใจ ความเครียดที่รับรู้ และความเหนื่อยล้าทางอารมณ์และการฝึกความอดทนอย่างเห็นได้ชัด จึงช่วยส่งเสริมความสำเร็จส่วนบุคคล และการออกกำลังกายยังเป็นวิธีหนึ่งในการช่วยให้พนักงานฟื้นตัวจากอาการหมดไฟ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่มีการออกกำลังกายยังเป็นวิธีที่ดีเยี่ยมในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมอีกด้วย การออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาแบบเป็นทีม จึงเป็นหนึ่งในกิจกรรมสันทนาการยอดนิยมของทุกหน่วยงานที่ใช้ในการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในหน่วยงาน

2.3 การออกกำลังกายสร้างเครือข่ายทางสังคม

การออกกำลังกายกับการสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เห็นภาพชัดเจนมากที่สุดในปัจจุบัน คือ การสร้างเครือข่ายทางสังคมของกลุ่มนักวิ่งมาราธอนจำนวนมากที่ใช้กิจกรรมการวิ่งเพื่อออกกำลังกาย สร้างเครือข่าย ช่วยเหลือสังคม การกุศล และใช้กีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจุบันผู้อ่านคงทราบถึงการรวมกลุ่มของนักวิ่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น การวิ่งระดมทุนเพื่อซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ของนักร้อง นายอาทิวราห์ คงมาลัย หรืองานวิ่งตามจังหวัดต่าง ๆ ที่ถูกจัดขึ้นทุกปี รายการจอมบึงมาราธอน จังหวัดราชบุรี การวิ่งเพื่อการกุศลต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นอีกแง่มุมของกีฬาผ่านการวิ่งมาราธอนที่สามารถสร้างเครือข่ายการรวมกลุ่มเพื่อทำสิ่งดี ๆ ในสังคม ทำให้เหล่าคนผู้ชื่นชอบกีฬาวิ่งมาราธอน และบุคคลทั่วไปที่พร้อมใจทำความดีให้สังคมมีการรวมกลุ่มกันเพื่อพึ่งพาตนเองในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในสังคม เพราะการวิ่งเป็นกิจกรรมที่ทุกคนสามารถเข้าร่วมได้ และสามารถร่วมออกกำลังกายได้ แม้ในบุคคลที่ไม่เคยได้รับการฝึกฝนหรือไม่ชอบการออกกำลังกายแต่มีจิตใจที่พร้อมจะเข้าร่วมในการวิ่งเพื่อสังคม เพราะทุกกิจกรรมการวิ่งมาราธอนจะถูกแบ่งประเภทไว้ให้เลือกตามความเหมาะสมกับสภาพร่างกาย

ของแต่ละบุคคล เช่น ประเภทฟันรัน (Fun Run) ในระยะทางไม่เกิน 5 กิโลเมตร สำหรับผู้เริ่มต้นออกกำลังกาย ประเภทมินิมาราธอน (Mini Marathon) ในระยะทาง 10.5 กิโลเมตร ประเภทฮาล์ฟมาราธอน (Half Marathon) ในระยะทาง 21.1 กิโลเมตร ประเภทมาราธอน (Marathon) หรือ Full Marathon ในระยะทางมาราธอน คือ 42.195 กิโลเมตร และประเภทอัลตร้ามาราธอน (Ultra Marathon) ในระยะทางเกินกว่า 42.195 กิโลเมตร



2.4 การออกกำลังกายช่วยปรับสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว (Work-life balance)

ผู้อ่านทุกท่านคงเคยได้ยินประโยคยอดนิยมในหน่วยงานราชการที่ว่า “Work-life balance” ซึ่งในปัจจุบันแทบไม่ต้องอธิบายแล้วว่า การปรับสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัวที่เรียกว่า “Work-life balance” นั้นมีความหมายและมีประโยชน์อย่างไร แต่ผู้อ่านทุกท่านเชื่อไหมว่า คนส่วนใหญ่เข้าใจความหมายและรู้ว่าแนวทางการปรับสมดุลชีวิตนั้นต้องทำอย่างไร แต่น้อยคนนักที่จะสามารถทำได้ เพราะเรามักจะเห็นผู้ที่ทำงานในรูปแบบเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งการทำงาน จนกลายเป็น Work ไร้ Balance แทน

อย่างไรก็ตาม การออกกำลังกายแบบมีวินัยจะช่วยจัดระเบียบชีวิตให้มีกรอบเวลาในการทำงาน การออกกำลังกายที่ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะเมื่อได้เข้าร่วมกลุ่มผู้ออกกำลังกายเป็นกิจวัตรด้วยกันแล้วจะทำให้ผู้อ่านมีตารางเวลาของชีวิตที่ชัดเจนมากขึ้น สามารถปรับสมดุลการทำงานโดยใช้ตารางการออกกำลังกายเป็นตัวช่วยในการตัดใจจากงานที่อยู่ตรงหน้าได้ง่ายขึ้น

หัวข้อต่อไปผู้เขียนจะขอกล่าวถึง แนวทางการสร้างกลยุทธ์เพิ่มศักยภาพบุคลากรภาครัฐในยุคดิจิทัลด้วยการออกกำลังกายที่ถูกนำมาใช้ในหน่วยงานทั่วโลกที่ผู้เขียนได้ศึกษาและรวบรวมไว้ในบทความนี้

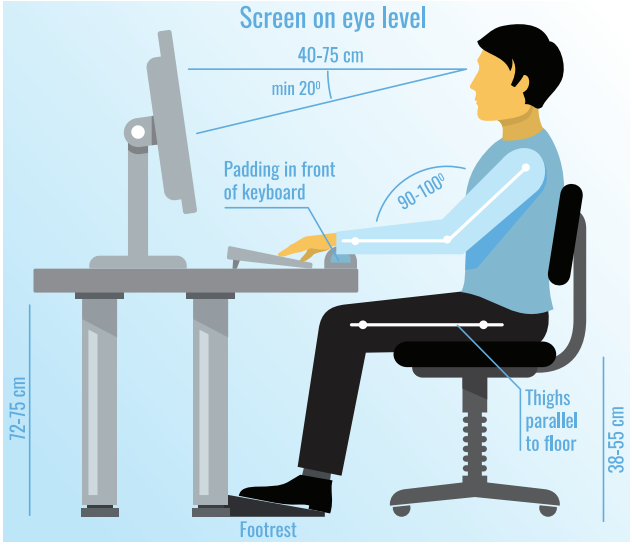


3. กลยุทธ์สร้างศักยภาพบุคลากรภาครัฐในยุคดิจิทัลด้วยการออกกำลังกาย

กลยุทธ์สร้างสุขภาวะที่ดีให้กับบุคลากรภาครัฐในยุคดิจิทัลนั้นมีหลากหลายแนวทางที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ของทางราชการอาจทำให้บางแนวทางมีความไม่เหมาะสมหรือไม่สามารถนำมาปรับใช้กับหน่วยงานราชการได้ แต่ผู้เขียนพบว่ามีบางแนวทางที่น่าสนใจและสามารถนำมาปรับใช้กับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานผ่านกิจกรรมออกกำลังกายได้ โดยสรุปไว้ ดังนี้

3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยหลัก 3E 1T

กลยุทธ์แรก คือ การออกกำลังกายในที่ทำงานด้วยหลัก 3E 1T โดย 3 E หมายถึง Ergonomic Environment และ Exercise ส่วน 1T หมายถึง Time ดังนี้



3.1.1 Ergonomic : สรีรศาสตร์ เป็นการสร้างบรรยากาศและท่าทางในการทำงานด้วยการปรับลักษณะท่านั่งให้เข้ากับสรีระของร่างกายและปรับอุปกรณ์การทำงานเพื่อทำให้เหมาะกับลักษณะการทำงานขององค์กรให้มากที่สุดเท่าที่สภาพแวดล้อมจะอำนวย





3.1.2 Environment : สภาพแวดล้อม เป็นการจัดสภาวะแวดล้อมในที่ทำงานให้เหมาะกับการทำงาน และปรับสภาพแวดล้อมให้มีความสะดวกสบายในการทำงาน ความคล่องตัวในการทำงานจะช่วยเพิ่มพลังงานเชิงบวกในที่ทำงานส่งผลให้ได้งานที่ดีและประสบความสำเร็จในการทำงาน



3.1.3 Exercise : ออกกำลังกาย ด้วยการส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายในที่ทำงาน ซึ่งจะสามารถช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย และสามารถแก้อาการออฟฟิศซินโดรมได้เป็นอย่างดี





3.1.4 Time : เวลา คือ การจัดสรรเวลาทำงาน และเวลาพัก มีการแบ่งเวลาพักและเวลาทำงานอย่างชัดเจนตามสภาพของงานและตำแหน่งของงานอย่างเหมาะสมและไม่ให้กระทบกับงาน

3.2 นโยบายวิถีชีวิตเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Policy)

นโยบายวิถีชีวิตเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Policy) ได้มีการนำเสนอหลากหลายแนวทางในการมองเจ้าหน้าที่ในองค์กรดังเช่นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กรที่ต้องให้ความสำคัญให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ ด้วยการจัดสรรโซนบันเทิงเพื่อการสันทนาการ (Entertainment Zone) ซึ่งกำลังได้รับความนิยมในการทำงานยุคดิจิทัลที่เริ่มผสานไลฟ์สไตล์การสร้างสุขภาพจิตที่ดีมาเข้ากับออฟฟิศให้เป็นเรื่องเดียวกัน โดยการสร้างพื้นที่ออกกำลังกายในที่ทำงาน มีการจัดสรรเวลาหรืออนุญาตให้มีการออกกำลังกายตามช่วงเวลาที่กำหนดรวมถึงการส่งเสริมสวัสดิการด้านอื่น ๆ เช่น การให้ทำงานนอกสถานที่ (Remote Working) ให้อิสระในเรื่องเวลาหรือสถานที่กับเจ้าหน้าที่ โดยคำนึงถึงผลลัพธ์เป็นหลักมากกว่าระบบการทำงานที่เคร่งครัด โดยการเปลี่ยนบรรยากาศที่ทำงานจะช่วยลดความเครียดและลดความเบื่อหน่าย กิจกรรมท่องเที่ยวขององค์กร (Vacation & Outing) ช่วยให้เจ้าหน้าที่ได้ผ่อนคลายและเปลี่ยนบรรยากาศแล้วยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในหน่วยงานได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

นอกจากกิจกรรมเปลี่ยนบรรยากาศการทำงานยังรวมถึงการปรับภูมิทัศน์ในที่ทำงานให้ผ่อนคลาย เช่น การสร้างพื้นที่สีเขียว (Green Space) เพราะธรรมชาตินั้นสามารถบำบัดเยียวยามนุษย์ได้อย่างน่ามหัศจรรย์ การสร้างพื้นที่แห่งความเงียบสงบและห้องปฏิบัติสมาธิ (Silent Space & Meditation Room) ซึ่งเป็นที่นิยมในโลกตะวันตกเพิ่มมากขึ้น สร้างรูปแบบการประชุมที่ไม่น่าเบื่อ (Energetic Meeting) ที่ไม่จำกัดอยู่ในห้องประชุมแคบ ๆ ตลอดจนสร้างบรรยากาศให้เหมือนกับการนั่งพูดคุยกับเพื่อน หรือมานั่งพักเบรกระหว่างการทำงาน











3.3 นโยบายสร้างกรอบเวลาการทำงานที่ชัดเจน

การมีนโยบายกำหนดช่วงเวลาการทำงานที่ชัดเจนจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดสรรเวลาของตนได้ดีขึ้น โดยนโยบายนี้เริ่มได้รับการยอมรับในหลายประเทศ เช่น ในประเทศฝรั่งเศสที่มีกฎหมาย Right to disconnect กำหนดให้บริษัทที่มีพนักงานมากกว่า 50 คนขึ้นไป ต้องกำหนดเวลาการส่งอีเมลกันอย่างชัดเจน และต้องอนุญาตให้พนักงานปิดเครื่องมือสื่อสารนอกเวลางาน หรือในประเทศญี่ปุ่นที่มีนโยบาย Premium Fridays โดยอนุญาตให้เลิกงานตั้งแต่บ่ายสามโมงทุกวันศุกร์สุดท้ายของเดือน เพื่อสนับสนุนให้ใช้เวลาในที่ทำงานให้น้อยลง (เสียบ้าง) หรือกฎหมายคุ้มครองแรงงานในประเทศไทยที่กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิปฏิเสธการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าในทางใดๆ กับนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงาน เมื่อสิ้นสุดเวลาทำงานตามปกติที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน หรือสิ้นสุดการทำงานตามที่นายจ้างมอบหมาย เป็นต้น

3.4 นโยบายภาครัฐเพื่อการออกกำลังกายในต่างประเทศ

ประเทศแคนาดาได้กำหนดให้บริษัทต้องมีนโยบายและประกาศนโยบายสนับสนุนสุขภาพของพนักงาน นโยบายนี้หมายถึงการที่บริษัทต้องเปิดโอกาสให้พนักงานได้ออกกำลังกายในขณะทำงานโดยให้ใช้ช่วงพักและอาหารกลางวันสำหรับการออกกำลังกาย และมีตารางเวลาการออกกำลังกายเพื่อรองรับการออกกำลังกาย ก่อน ระหว่าง หรือหลังเลิกงาน ต้องมีอุปกรณ์ออกกำลังกายในสถานที่ให้บริการแก่พนักงานโดยไม่มีค่าใช้จ่ายและมีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและฝักบัวในที่ทำงาน รวมถึงมีการให้เงินอุดหนุนสำหรับการออกกำลังกายของพนักงาน

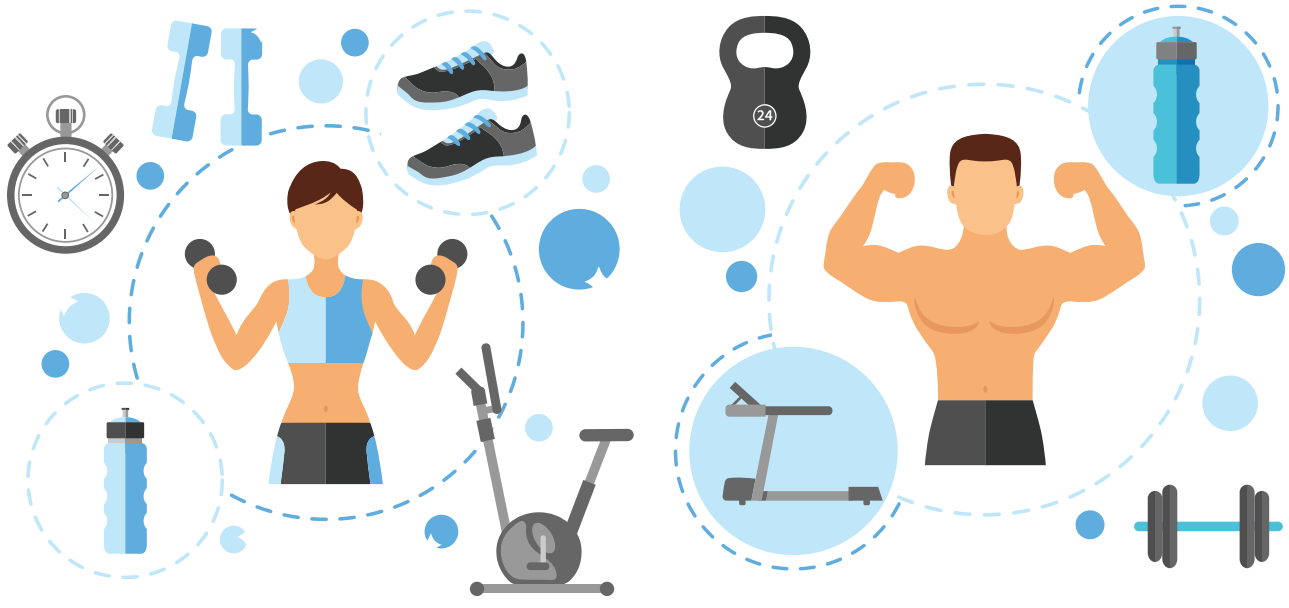


บทสรุป

การออกกำลังกายไม่ว่าในรูปแบบหรือวิธีการใดล้วนส่งผลดีต่อบุคลากรในทุก ๆ ด้าน การส่งเสริมการออกกำลังกายของบุคลากรจึงไม่ต่างจากการส่งเสริมคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับองค์กร มิติของการสร้างสมดุลชีวิตทำงานหรือ Work-Life Balance จึงได้รับความสนใจจากทุกองค์กรทั่วโลก

การใส่ใจดูแลบุคลากรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะช่วยสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้องค์กร และเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนถึงความห่วงใยที่องค์กรมีต่อบุคลากร จึงเป็นสิ่งที่จะทำให้การทำงานในองค์กรมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะกับองค์กรภาครัฐที่มีภารกิจสำคัญในการดูแลประชาชน การมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะทำให้บุคลากรให้บริการและทำหน้าที่ของตนอย่างมีความสุขและเต็มประสิทธิภาพความสุขที่มีในตัวเจ้าหน้าที่จะสามารถสะท้อนผ่านการทำงานและส่งต่อถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยพบว่า แนวทางการสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพด้วยการออกกำลังกายสามารถประกาศเป็นกฎหมายหรือนโยบายที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการบังคับใช้ในภาครัฐ ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรภาครัฐจัดหาสถานที่ในการออกกำลังกายในที่ทำงานให้กับบุคลากร

นอกจากกลยุทธ์ที่ผู้เขียนได้นำเสนอ ยังมีกลยุทธ์ที่น่าสนใจอีกมากมาย ที่นอกจากจะทำให้ช่วยสร้างสรรค์แนวทางที่เกิดประโยชน์กับบุคลากร องค์กรภาครัฐและผู้รับบริการแล้ว ความใส่ใจที่องค์กรมีต่อบุคลากรที่จะช่วยสร้างความผูกพันในองค์กรและสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กรและยังเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่ส่งผลให้ภาครัฐประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้ในที่สุดเช่นกัน



เอกสารอ้างอิง (References)

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). *การฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (Strength Training) คืออะไร.* https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=1460.

จารินี ยศปัญญา และคณะ. (ม.ป.ป.). *การออกกำลังกายในวัยทำงาน.* https://mwi.anamai.moph.go.th/webupload/migrated/files/mwi/n2450_ec7caebabaec1be3eb2e2e75b4d255fb_article_20200206215842.pdf.

ทรงศักดิ์ รักพ่วง. (2562). *การวิ่งมาราธอนในไทย : เครือข่ายทางสังคมและความท้าทายในศตวรรษที่ 21.* วารสารร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2562. https://so05.tcithaijo.org/index.php/romphruekj/article/view/165246/140336

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2565). *ประโยชน์ที่ได้รับจากการออกกำลังกายสม่ำเสมอ.* https://www.thaihealth.or.th/?p=313157

ThaiSook. (2566). *การออกกำลังกายแบบคาร์ดิโอ (Cardio).* https://www.thaisook.org/2023/05/18/cardio/

Runlah. (2567). *ค้นหากิจกรรมการวิ่งต่อไปของคุณได้ที่นี่.* https://runlah.com/

Workscape. (2567). *เทคนิคเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยหลัก 3E 1T ทำงานเพลิน สุขใจ ร่างไม่พัง.* https:/www.workscape.co.th/blog/tips-3e-1t/topics/resources/Documents/Sample-Active-Workplace-Policy.pdf

AHA Careers. (2024). *Flexibility Exercise (Stretching).* https://www.heart.org/en/healthy-living/fitness/fitness-basics/flexibility-exercise-stretching

Russell R. Pate, PhD; Michael Pratt, MD, MPH; Steven N. Blair, PED; et al. (1995). *Physical Activity and Public Health A Recommendation.* Centers for Disease Control and Prevention and the American College of Sports Medicine JAMA. 1995;273(5):402-407. https://jamanetwork.com/journals/jama/article-abstract/386766

Vermont Health Department. (2023). *Sample Workplace Physical Activity Policy.* https://www.ottawapublichealth.ca/en/public-health-



การฟอกเงิน ผ่านเลนส์จิตวิทยา

นางสาวนภัทร คูอนุพงศ์
นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยทั่วไป เรามักคุ้นชินกับคำว่า “การฟอกเงิน” (Money Laundering) ผ่านมุมมองทางกฎหมาย การเงิน และการสืบสวนอาชญากรรม ภาพที่หลายคนมักนึกถึงคือ การโอนเงินผ่านบัญชีหลายครั้ง การใช้ธุรกิจบังหน้า หรือการปกปิดแหล่งที่มาของเงิน ซึ่งเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอในข่าวและการบังคับใช้กฎหมาย อย่างไรก็ตาม หากชวนมามองการฟอกเงินในมุมมองจิตวิทยา การฟอกเงินจะไม่ใช่เพียงกระบวนการทางการเงินหรือการทำผิดทางกฎหมายเท่านั้น หากแต่มันยังเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนแรงจูงใจ ความคิด และบุคลิกภาพของผู้กระทำการฟอกเงิน หากเปรียบให้เข้าใจง่าย เงินที่ได้จากอาชญากรรมก็เปรียบเสมือนเสื้อผ้าที่เปื้อนโคลนซึ่งไม่สามารถสวมใส่เข้าสังคมได้ การฟอกเงินจึงเหมือนการนำเสื้อนั้นไปซักจนสะอาด เพื่อให้สามารถใช้ได้โดยไม่เป็นที่จับตา สิ่งที่กฎหมายไม่สามารถตอบได้อย่างครบถ้วนคือ เหตุใดบุคคลจึงเลือกที่จะ “ซัก” เสื้อผ้าที่สกปรกนั้นแทนที่จะไม่ใช้มัน และอะไรคือแรงผลักดันที่ทำให้บางคนยังคงเลือกเส้นทางนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แม้จะรู้ถึงความเสี่ยงต่อการถูกลงโทษทางกฎหมายก็ตาม

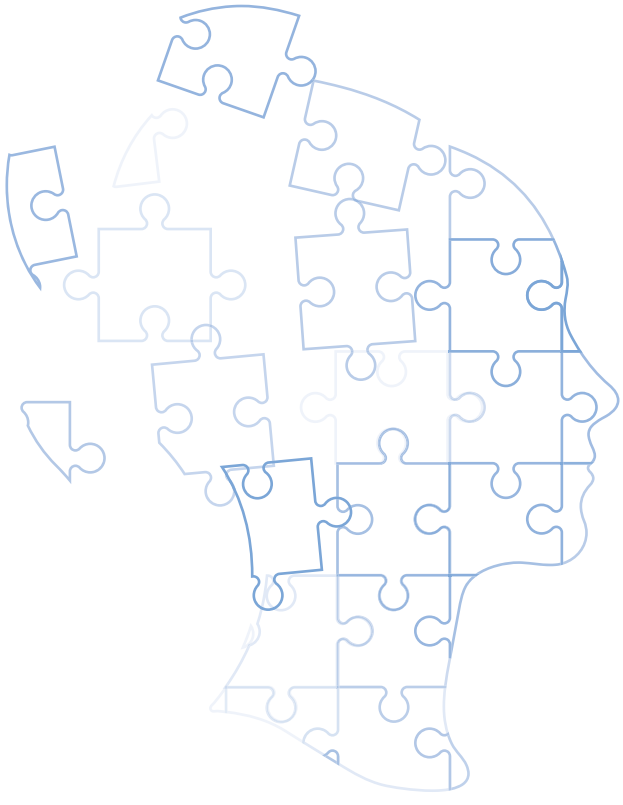
แม้ภาพของการฟอกเงินที่หลายคนมักนึกถึง คือการใช้ธุรกิจใหญ่ ๆ บังหน้า หรือการโยกย้ายเงินหลาย ๆ ต่อที่ดูผิดปกติ ซึ่งเคยดูเป็นเรื่องไกลตัว แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ใกล้ตัวกว่านั้น เช่น การฟอกเงินในรูปแบบของ “บัญชีม้า”

ยกตัวอย่างข่าวการจับกุมมิจฉาชีพกลุ่มที่มีความผิดฐานร่วมกันเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือสร้างข่าวโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อ ขาย ให้เช่า หรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด โดยมิจฉาชีพกลุ่มนี้มักจะหลอกประชาชนว่า บัญชีที่ประชาชนโดนหลอกมาเปิดนั้น จะเป็นเพียง “บัญชีทางผ่าน” ที่ใช้ในการพักเงินที่ถูกกฎหมายซึ่งไม่ใช่บัญชีที่ใช้ไปหลอกคนโดยตรง โดยในความเป็นจริงตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นบัญชีทอดที่เท่าไร หากเจ้าของบัญชียินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีโดยรู้อยู่แล้วว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการฟอกเงิน บัญชีในทุกทอดก็จะมีความผิดเท่ากัน ภายใต้พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 พฤติกรรมเหล่านี้เริ่มเข้ามาใกล้ตัวประชาชนมากขึ้น

พฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้อยู่เพียงในตัวบทกฎหมายหรือทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ แต่ยังสามารถอธิบายได้ผ่านมุมมองทางจิตวิทยา ซึ่งช่วยให้เราเข้าใจกระบวนการคิดและบุคลิกภาพที่ผลักดันพฤติกรรมการฟอกเงิน บทความนี้จึงชวนให้มอง “การฟอกเงินผ่านเลนส์จิตวิทยา” โดยหยิบยกทฤษฎีที่อธิบายกระบวนการให้เหตุผลตนเอง การสร้างข้ออ้างเพื่อลดความรู้สึกผิดและบุคลิกภาพที่มีแนวโน้มสูงกว่าปกติ ในการนำพาไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย ประกอบกับการวิเคราะห์เชิงความคิดเห็นของผู้เขียน เพื่อให้ประชาชนได้สำรวจตนเองหรือคนใกล้ตัวและเป็นสัญญาณเตือนภัยให้กับประชาชนได้เฝ้าระวัง

การอธิบายพฤติกรรมฟอกเงินผ่านทฤษฎีจิตวิทยาและบุคลิกภาพ

หนึ่งในกรอบแนวคิดที่อาจจะอธิบายได้ชัดเจนที่สุดคือทฤษฎีการปลดปล่อยศีลธรรม (Moral Disengagement Theory) ของ Bandura (1999) ซึ่งเสนอว่ามนุษย์สามารถ “หยุดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี” ได้ชั่วคราว โดยใช้การสร้างข้ออ้างทางจิตใจให้กับพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม ทำให้รู้สึกว่าการกระทำนั้นมีเหตุผลรองรับ ยกตัวอย่างให้ท่านเห็นภาพได้ชัด คนที่ใช้ทฤษฎีนี้จะมีรูปแบบความคิด เช่น เมื่อกระทำผิด มักจะมีการบอกตนเองว่า “อย่างน้อยฉันก็ไม่ได้ไปโกงใคร แค่ให้ยืมบัญชี” หรือ “สิ่งที่ทำไปก็เพื่อหาเงินมาเลี้ยงดูครอบครัว” การให้เหตุผลลักษณะนี้ทำให้ผู้กระทำผิดไม่รู้สึกผิดและยังสามารถเดินหน้ากระทำผิดได้ต่อไป หากเชื่อมโยงกับการฟอกเงิน ในรูปแบบการรับจ้างเปิดบัญชีม้า ผู้กระทำผิดอาจบอกตนเองว่า “ฉันแค่เปิดบัญชี ไม่ได้เป็นคนที่ไปหลอกหรือโกงใครสักหน่อย” ความคิดรูปแบบนี้ช่วยลดความรู้สึกผิดของตนเอง และกระทำโดยไม่รู้ตัวในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฟอกเงิน



แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับทฤษฎีการแก้ตัว (Neutralization Theory) ของ Sykes และ Matza (1957) ซึ่งอธิบายว่า ผู้กระทำผิดจำนวนมากไม่ได้มองว่าตนเองเป็น “คนไม่ดี” ด้วยการบอกตัวเองด้วยข้อแก้ตัวเพื่อลดแรงกดดันทางศีลธรรมภายในใจ ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้กระทำผิดไม่ได้เห็นที่มาหรือที่ไปของเงิน จึงบอกตนเองว่า “คงไม่มีใครเดือดร้อนหรือเสียหายจากเงินนี้จริง ๆ หรอก” ทั้งที่ความจริงเป็นเพียงการหลีกเลี่ยงการรับรู้ หรือการปฏิเสธความเสียหายที่ตนเองได้ก่อ หรือการอ้างต่อผู้มีอำนาจสูงกว่า เช่น “ทำเพื่อองค์กรหรือครอบครัว” ทั้งที่แท้จริงแล้วเป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้น ข้ออ้างเหล่านี้สะท้อนกระบวนการที่ทำให้ผู้กระทำผิดยังคงมองตนเองว่าไม่ได้เป็น “ผู้กระทำผิด” เพื่อไม่ให้ตนเองรู้สึกผิด แม้จะกำลังทำอยู่ก็ตาม

นอกเหนือจากกลไกทางความคิดแล้ว บุคลิกภาพก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่อาจจะผลักดันให้บางคนมีแนวโน้มทำผิดมากกว่าคนทั่วไป โดยเฉพาะบุคลิกภาพแบบ Dark Triad ซึ่งประกอบด้วยการหลงตัวเอง (Narcissism) ความเจ้าเล่ห์ (Machiavellianism) และความไร้สำนึกผิด (Psychopathy) งานวิจัยของ Blickle และคณะ (2006) ที่ศึกษาพนักงานองค์กรธุรกิจจริง พบว่าผู้ที่มีบุคลิกหลงตัวเองและเจ้าเล่ห์ในระดับสูง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทุจริต เช่น การโกงเวลาเข้าออกงาน การยักยอกเงิน หรือการนำทรัพย์สินของบริษัทไปใช้ส่วนตัว แสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพเหล่านี้อาจจะเป็นแรงผลักที่เมื่อเจอกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อยิ่งอาจจะนำไปสู่อาชญากรรมทางการเงินและการฟอกเงินในที่สุด

เมื่อวิเคราะห์บุคลิกภาพแต่ละด้านจะเห็นถึงความเป็นไปได้ในการความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการฟอกเงิน เช่น บุคลิกภาพหลงตัวเอง (Narcissism) มักต้องการการยอมรับและการยกย่องจากสังคม ผู้ที่มีลักษณะนี้อาจยอมเสี่ยงทำผิดกฎหมายเพื่อให้ได้เงินมาซื้อของแบรนด์เนมหรือรักษาภาพลักษณ์ความร่ำรวยในชีวิตจริงหรือแม้แต่ในโซเชียลมีเดียเพื่อให้ตนเองรู้สึกเหนือกว่าคนอื่น ขณะที่บุคลิกภาพเจ้าเล่ห์ (Machiavellianism) มุ่งเน้นการใช้เล่ห์เหลี่ยมและการวางกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมาย จึงอาจมองการฟอกเงินในรูปแบบรับจ้างเปิดบัญชีเป็น “ช่องทางทำเงินง่าย ๆ” โดยคิดว่าตนเองฉลาดพอที่จะรอดตัวหรือคิดว่าตนเองได้ไตร่ตรองดีแล้วไม่มีทางที่จะสาวถึงตนเองได้ ความคิดเช่นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational

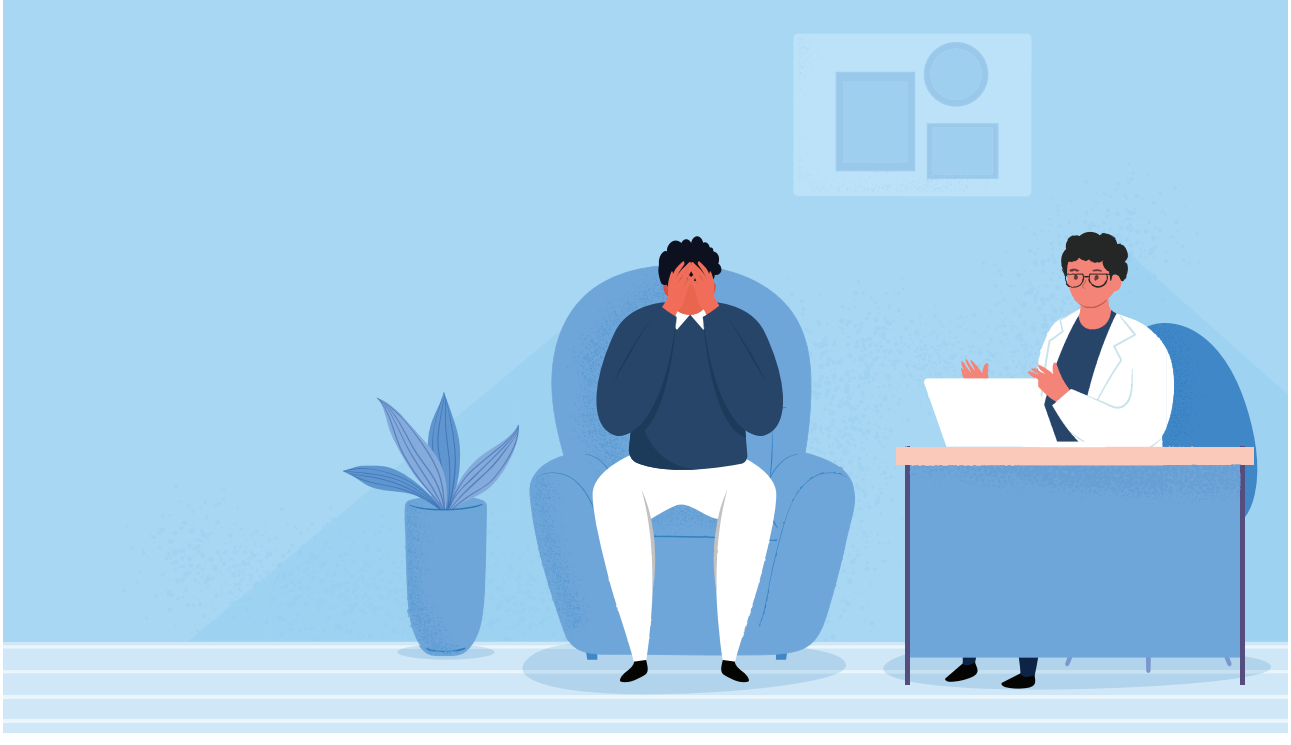


Choice Theory) ที่อธิบายว่าผู้กระทำผิดมักจะชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์และความเสี่ยง (Cornish & Clarke, 1986) กล่าวคือ หากประชาชนมองว่าเงินค่าจ้าง 500 - 7,000 บาท เป็นเงินจำนวนที่คุ้มค่าน่าเสี่ยงและคิดว่าตำรวจคงจะตามไม่ถึง ก็จะเลือกกระทำผิดทันที ส่วนบุคลิกภาพไร้สำนึกผิด (Psychopathy) มักขาดความเห็นอกเห็นใจและไม่รู้สึกผิด ทำให้การฟอกเงินอาจถูกมองเพียงว่าเป็นวิธีการเปลี่ยนทรัพย์สินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมายให้ดูถูกต้อง โดยผู้ที่มีบุคลิกภาพไร้สำนึกผิดสูงจะมีความคิดที่ขาดความเห็นใจเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน กล่าวคือถ้าการทำร้ายหลอกลวงผู้อื่นทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ความรู้สึกผิดจะไม่ทำให้ผู้คนที่มีลักษณะนี้สูงหยุดกระทำผิด

เมื่อมองผ่านจิตวิทยา การฟอกเงินจึงไม่ใช่ความผิดพลาดที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากความคิด บุคลิกภาพบางอย่าง และสภาพแวดล้อมรอบตัว ที่เป็นกระบวนการร่วมกันที่ค่อย ๆ สั่งสมให้เกิดการกระทำผิดได้ ดังนั้น การแก้ไขและป้องกันนั้นไม่ควรพึ่งกฎหมายอย่างเดียว แต่เริ่มได้จากประชาชนทุกคน

ในระดับบุคคลอยากให้ทุกท่านลองสำรวจความคิดของตนเองสม่ำเสมอ หากเริ่มมีความคิดว่า “แค่บัญชีเดียวคงไม่เป็นไร” หรือ “รายได้ดีงานสบายใคร ๆ ก็ทำ” ให้รู้เท่าทันตนเองว่านี่คือสัญญาณเตือนภัย ว่าคุณกำลังใช้กลไกทางจิตวิทยาหลอกตัวเองอยู่ การมีสติและจริยธรรมที่เข้มแข็งจะช่วยป้องกันไม่ให้เราหาข้ออ้างมาลดความรู้สึกผิดเวลาทำผิดกฎหมาย และไม่ทำกระทำความผิดนั้น

และในระดับนโยบายภาครัฐ แม้จะมีโทษที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างเหมาะสมและรุนแรงอยู่แล้ว แต่การรับรู้ของประชนชนนั้นยังไม่ได้ทั่วถึงมากเท่าที่ควร กล่าวคือประชาชนรับรู้ว่าคนที่ฟอกเงินหลอกคนอื่นจะโดนลงโทษ แต่อาจจะไม่ทราบว่าโทษหนักขนาดไหน หรือแม้แต่ไม่ทราบว่าการกระทำผิดเพียงเล็กน้อยก็จะได้รับโทษ เช่น การรับจ้างเปิดบัญชี โทษนั้นก็จะมาถึงตนเองได้ เพื่อทำให้การฟอกเงินไม่ถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ควรประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนถึงบทลงโทษของการกระทำผิดที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งรวมทั้งการรับเปิดบัญชี มีผลตามมาอย่างจริงจัง ใครทำผิดจะต้องรับผิด ไม่สามารถลอยนวลหรือใช้ตำแหน่งหลบเลี่ยงได้



เมื่อมองผ่านเลนส์จิตวิทยา การฟอกเงินจึงไม่ใช่เพียงอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่กฎหมายต้องจัดการ แต่ยังมีด้านความคิดและบุคลิกภาพที่น่าให้ความสนใจ โดยเฉพาะในรูปแบบการฟอกเงินที่ใกล้ตัวประชาชนทั่วไปเข้ามามากขึ้น อย่างการรับจ้างเปิดบัญชีม้า ในด้านความคิดบุคคลสามารถสร้างข้ออ้างเพื่อลดความรู้สึกผิดจากการกระทำผ่านทั้งการปลดปล่อยศีลธรรมและการแก้ตัวให้ตนเองได้ ขณะเดียวกันบุคลิกภาพบางอย่างก็อาจเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้บุคคลมีแรงจูงใจและมีแนวโน้มกระทำผิดมากกว่าคนทั่วไป ยิ่งเมื่อรวมกับสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวย การทำความเข้าใจมิติเหล่านี้จึงไม่เพียงช่วยให้เข้าใจกลไกความคิดที่ซับซ้อน รู้เท่าทันเพื่อปฏิเสธข้อเสนอที่อันตราย แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันให้ประชาชนไม่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม หรือแม้แต่กลายเป็นอาชญากร เช่น การรู้เท่าทันความคิดของตน การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง การกระจายข้อมูลข่าวเกี่ยวกับบทลงโทษที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้พฤติกรรมการกระทำความผิดถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย และอาจมีการคัดกรองบุคลิกภาพก่อนให้บุคคลเข้าสู่ตำแหน่งที่เสี่ยงต่อการทุจริต เมื่อกฎหมายและจิตวิทยาทำงานร่วมกันเราจะได้มีแนวทางการรับมือกับปัญหาการฟอกเงินในมุมมองใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

Bandura, A. (1999). *Moral disengagement in the perpetration of inhumanities.* Personality and Social Psychology Review, 3(3), 193–209. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0303_3

Blickle, G., Schlegel, A., Fassbender, P., & Klein, U. (2006). *Some personality correlates of business white-collar crime.* Applied Psychology, 55(2), 220–233. https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2006.00226.x

Book, A., Visser, B. A., & Volk, A. A. (2015). *Unpacking "evil": Claiming the core of the Dark Triad.* Personality and Individual Differences, 73, 29–38. https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.09.016

Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (1986). *The reasoning criminal: Rational choice perspectives on offending.* Springer-Verlag.

Perri, F. S. (2011). *White-collar crime: A profile of the fraudulent offender.* Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling, 8(3), 217–241. https://doi.org/10.1002/jip.144

Sykes, G. M., & Matza, D. (1957). *Techniques of neutralization: A theory of delinquency.* American Sociological Review, 22(6), 664–670. https://doi.org/10.2307/2089195

คณะทำงานจัดทำวารสาร AMLC STATION

คณะที่ปรึกษาวารสาร

1. นายเทพสุ	บวรโชติดารา	เลขาธิการ ปปง.
2. นายกมลสิษฐ์	วงศ์บุตรน้อย	รองเลขาธิการ ปปง.
3. นายวิทยา	นีติธรรม	รองเลขาธิการ ปปง.
4. ร้อยตำรวจเอก ไพรัตน์	เทศพานิช	ที่ปรึกษาด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
5. นายพีรธร	วิมลโลหการ	ที่ปรึกษาด้านกฎหมายและพัฒนามาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
6. นางสาวพรทิพา	จันทร	ผู้ช่วยเลขาธิการ ปปง.
7. นางศิริรัตน์	อุทัยพัฒน์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและมาตรการ

บรรณาธิการ

นางสาวมนต์สินี	เห็นพร้อม	ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์

กองบรรณาธิการ

1. นางสาวสุปราณี	สถิตชัยเจริญ	ผู้อำนวยการกองความร่วมมือและพัฒนามาตรฐาน
2. นายภัทระ	หลักทอง	ผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
3. นายพงศ์ธร	ทองด้วง	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย
4. นายณัฐพล	ตั้งวัฒนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกำกับและตรวจสอบ
5. นางสาววิลาวัลย์	ลิมปนะวรรณกูล	นิติกรชำนาญการพิเศษ
6. นายวิสิษฐ์ศักดิ์	สิงห์ขันธ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
7. นางสาวศิริกุล	จุมสุวรรณ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
8. นางสาวณัฏฐ์กฤตา	บุญวงษ์เศรษฐ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
9. นางสาวกาญจนา	โตรุ่ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
10. นางสาวกุลทรัพย์	ไศละบาท	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
11. นายรุ่งโรจน์	บุญใส่	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ
12. นางสาวนารีรัตน์	เอี่ยมตั้งพาณิชย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
13. นางสาวพิณารัตน์	ชินพิทักษ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
14. นายศรัณย์ลาภ	โสภณิก	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
15. นางสาวยุพาพร	เสรีวิวัฒนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
16. นางสาวรุจิกร	สืบสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
17. นางสาวพนิดา	เกรียงทวีทรัพย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
18. นางสาวสุดายงค์	บุญทวีบรรจง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
19. นางสาวชมพูนุท	พบสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
20. นางสาวมัณฑนา	อภัยกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ขอเชิญส่งบทความวิจัยเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร AMLO STATION



ด้วยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้จัดทำ วารสาร AMLO STATION โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยมีกำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงขอเชิญชวนผู้ที่สนใจส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสาร AMLO STATION บทความที่ได้รับการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ จะได้รับการตีพิมพ์โดยไม่มีค่าดำเนินการใด ๆ ทั้งสิ้น โดยสามารถส่งบทความมายัง Email : research.amlo@gmail.com หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กองบรรณาธิการวารสาร AMLO STATION ส่วนวิจัยและพัฒนา กองนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โทร 02 219 3600 ต่อ 4007, 4016, 4026

“ผู้นิพนธ์บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร AMLO จะได้รับค่าตอบแทนในอัตรา หน้าละ 250 บาท (สูงสุดไม่เกิน 2,000 บาท)”

หมายเหตุ: ผู้นิพนธ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัด สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่สามารถขอรับค่าตอบแทนการนิพนธ์บทความได้



สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เลขที่ 422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทร 0-2219-3600 โทรสาร 0-2219-3624

อีเมล : saraban@amlo.go.th เว็บไซต์ : www.amlo.go.th

AMLOTHAILAND

AmloChannel

amlo_Channel

AMLO CHANNEL Anti-Money Laundering Office

Call Center

1710

08.30 - 16.30 น.